

VERSIUNEA
SCURTĂ

FEMEI, IERTĂȚI-NE!

BĂRBATUL ȘI FEMEIA ÎN
CĂSNICIE ȘI ÎN BISERICĂ
SCURT. CLAR. FOLOSITOR.
HANS-JÖRG RONS DORF

FEMEI, IERTAȚI-NE!

Versiunea scurtă

Bărbatul și femeia în căsnicie și în biserică

Scurt. Clar. Folositor.

Hans-Jörg Ronsdorf

Ediția tipărită (în limba germană) se poate comanda pe www.hans-joerg-ronsdorf.de
La prețul de 3,80 €, plus taxele poștale.

Ediția germană este disponibilă și ca e-book Kindle.

Ediția a 4-a, noiembrie 2026 (ediția germană)

Tradus din limba germană, 2026 – descărcare gratuită pe www.hans-joerg-ronsdorf.de

© Hans-Jörg Ronsdorf – toate drepturile rezervate.

Albis 6½, 87477 Sulzberg

Tehnoredactare: Hans-Jörg Ronsdorf

E-mail de contact: hj-ronsdorf@t-online.de

ISBN-ul ediției germane 978-3-9820715-6-5

Copertă: Tobias Stricker

Corectură: Gabriele Singer

Tipar: www.wir-machen-druck.de

Traducerea Bibliei folosită în ediția germană, dacă nu se indică altfel:

Elberfelder Übersetzung, Edition CSV, Hückeswagen www.csv-bibel.de (traducere germană a Bibliei)

CUPRINS

1 Cuvânt înainte – De ce încă o carte?	6
2 Temelia noastră – pe ce ne sprijinim?	9
3 Înapoi la început – ce a vrut Dumnezeu	11
4 Ordinea creației – dacă da, care anume?	15
5 Ce avea să vină – dar Dumnezeu nu a vrut niciodată	17
6 Isus, Hristosul, și femeile	22
6.1 Femeia samariteancă la fântâna lui Iacov	23
6.2 La picioarele lui Isus – Marta și Maria	23
6.3 Maria Magdalena, apostola apostolilor	24
7 Biserica-mireasă și slujirea femeilor	25
7.1 Pavel și colaboratoarele lui	25
7.1.1 Fivi – diaconiță, conducătoare și purtătoare a epistolei	26
7.1.2 O pereche de soți model: Priscila și Acvila	26
7.1.3 Iunia – apostola cu bun nume	27
8 Există o poruncă de a tăcea pentru surori?	29
8.1 Cercetarea prorociilor	30
8.2 Versetele 34 și 35 – un citat?	31
8.3 Versetele 34 și 35 – o inserare ulterioară?	31
9 Există o interdicție pentru surori de a-i învăța pe alții?	35
10 Preoția universală	40
11 Pot surorile să fie prezbiteri?	42
12 Acoperirea capului – și astăzi?	46
13 Bărbatul ca cap – supunere unilaterală?	52
14 Nici parte bărbătească, nici parte femeiască	56
15 Mărturisirea vinei noastre	59
16 În încheiere	61

17 Alte cărți ale autorului	65
--	-----------

1 CUVÂNT ÎNAINTE – DE CE ÎNCĂ O CARTE?

În noiembrie 2020 a apărut cartea mea „Femei, iertați-ne!” (*Frauen, vergebt uns!*). Cum era de așteptat, nu au lipsit neînțelegerile și chiar indignarea. Frații fideli Bibliei s-au simțit prin acest titlu luați parcă ostatici. De ce ar trebui să ceară iertare, dacă felul în care văd ei femeia corespunde Sfintei Scripturi?

Este vorba și acum de două poziții opuse – vedeți și tabelul comparativ de mai jos.

Prima susține autoritatea bărbatului ca cap peste femeie. Așa ar fi fost ordinea creației încă dinainte de cădere. De aceea soția se supune soțului ei, tace în timpul serviciului divin și nu îi învață și nu îi conduce pe bărbați, nici în biserică, nici în afara ei.

Poziția opusă vede de la începutul creației un parteneriat în egalitate și completare reciprocă - fără deosebire ierarhică. Supunerea reciprocă marchează viața împreună. În biserică surorile slujesc în toate domeniile la fel ca frații.

Ambele poziții sunt întemeiate pe Biblie. Dar aceste două concepții despre lume sunt incompatibile – aceasta este concluzia mea după studierea multor cărți, după multe prelegeri ascultate și multe discuții. Să-I fie plâns lui Dumnezeu! Stăm în fața unei întrebări teologice dificile, care, din păcate, desparte biserici. Mi-aș dori ca disputa despre ea să fie purtată mai deschis, mai obiectiv și mai pașnic.

În această carte mică susțin și explic a doua poziție. Pe prima am susținut-o și am învățat-o pe alții până la vârsta de 54 de ani. Studiind Sfânta Scriptură, a trebuit să trec la a doua poziție. Despre aceasta am scris o carte amplă. Pentru multe surori, cartea aceea a fost o eliberare așteptată de mult, conștient sau inconștient, o ușurare sufletească. Unele reacții m-au mișcat până la lacrimi – de bucurie, dar și de tristețe. Multe lucruri sunt încă în neregulă în această privință. Răspunzători sunt frați care cred că înțeleg corect Biblia. Pornind de la înțelegerea lor, ei le interzic femeilor să ia cuvântul în serviciile divine, să învețe pe alții și să aibă sarcini de conducere. Multe surori nu pot nici să înțeleagă, nici să accepte acest lucru. Multe suferă din cauza aceasta, dar tac.

Între timp, cartea mea a ajuns la o anumită răspândire, dar unii frați refuză să o citească. Ar fi prea complicată, prea lungă, prea unilaterală, prea părtinitoare, prea feministă. De aceea, încă o dată, această carte scurtă și simplă. Pentru materiale suplimentare și ample vă trimit la pagina mea de internet: **www.hans-joerg-ronsdorf.de**.

Chiar dacă sunt convins înaintea lui Dumnezeu că fac ce este drept, totuși pot să greșesc. Dar sunt dator lui Hristos și Cuvântului Său. Și eu sunt legat de conștiința mea. Nu este vorba de o dispută pur teologică sau abstractă, *este vorba de jumătate din trupul lui Hristos, de oameni și de viața lor!*

Concepția ierarhică despre bărbat și femeie: supunere, autoritate, cap: orientată spre ierarhie	Completare reciprocă fără ierarhie: Galateni 3:28 – toți sunteți una în Hristos! . Orientată spre daruri
Ierarhia ordinii creației: bărbatul stă deasupra femeii; egali ca valoare, dar nu egali în drepturi.	Creați de același rang, amândoi sunt purtători ai chipului lui Dumnezeu, se completează unul pe altul, la același nivel, egali.
Geneza 3:16 „El va stăpâni peste tine” este înțeles ca prescripție / poruncă, și nu ca o urmare negativă a căderii.	Geneza 3:16 descrie urmările triste ale căderii, pe care Dumnezeu nu le-a vrut și care, din păcate, s-au petrecut așa în istorie.
Eva a fost înșelată, de aceea femeile nu au voie să-i învețe pe alții.	Adam a păcătuit cu bună știință, Eva a fost amăgită. Interdicția de a învăța nu se referă la sex, ci la întrebarea dacă învățătura corespunde Evangheliei sau nu.
Femeia tace în biserică. Și în propria casă tace față de soțul ei când este vorba de învățătură.	Bărbații și femeile prorocesc împreună, cum s-a întâmplat la Rusalii. Ioel 2:28-29; Faptele apostolilor 2:17
A fi cap înseamnă autoritatea bărbatului.	Capul și trupul subliniază unitatea și dependența reciprocă.
Femeile nu au voie să aibă autoritate peste bărbat.	Supunere reciprocă, stăpânire și autoritate, 1 Corinteni 7:4
Numai bărbații au voie să conducă și să fie prezbiteri și diaconi.	Darurile duhovnicești nu sunt legate de sex.
Galateni 3:28 „Nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască ... toți sunteți una în Hristos” înseamnă doar o egalitate spirituală în mântuire, care însă nu desființează ordinea creației.	Galateni 3:28 descrie noua creație în Hristos, care este deja prezentă în biserică. Tocmai acolo dispar cu totul toate deosebirile sociale, de rang și de sex.

2 TEMELIA NOASTRĂ – PE CE NE SPRIJINIM?

Hotărâtoare, ba chiar norma pentru orice faptă creștină, este și rămâne numai Biblia. Așa cum o avem astăzi. Ea este singurul nostru izvor de încredere. Totul trebuie cercetat după ea. Și tradițiile. Fie străvechi, fie mai noi. Adesea adevărul biblic – sau mai bine zis: felul în care îl înțelegem noi – este pus pe același plan cu tradiția creștină. Tradițiile se pot sprijini pe o înțelegere greșită a Scripturii. La fel de înșelătoare este adaptarea la spiritul vremii. Atunci, cu timpul, se adună și se întăresc convingeri și practici care nu mai sunt potrivite vremii, pentru că reflectă cultura secolelor trecute sau chiar numai a unor decenii trecute.

Ele devin o piedică pentru Evanghelie.

Se spune, puțin exagerat: cu Biblia poți dovedi orice. Este într-adevăr o provocare pentru noi, pentru că afirmația aceasta este adevărată. Câte păreri contradictorii ale creștinilor există, toate întemeiate mai bine sau mai puțin bine pe Biblie! Nu există nicio temă a Bibliei la care să nu existe cel puțin două sau mai multe interpretări.

Există reguli sau principii pe care ar trebui să le respectăm când citim Biblia și când o aplicăm la viața noastră personală sau la viața bisericii. Numesc câteva, care sunt importante pentru tema noastră și pentru orice altă temă.

Cui îi vorbește textul? Instrucțiunile din Vechiul Testament, de exemplu cele date preoților, nu mai sunt valabile pentru viața bisericii de azi. Aceasta se numește „interpretare a Bibliei în lumina istoriei mântuirii”. Se ține seama în ce vreme și pentru ce vreme sunt valabile afirmațiile. Sunt afirmațiile adresate națiunii Israel sau bisericii Noului Testament?

Este o instrucțiune pentru viața bisericii limpede și clară și apare ea de mai multe ori? Atunci se poate vorbi de o normă obligatorie, valabilă pentru toate timpurile. Dimpotrivă, textele dificile – mai ales când afirmația lor centrală apare o singură dată în Noul Testament și când mulți teologi și interpreți fideli Bibliei nu sunt de acord asupra lor – nu ar trebui transformate în norme obligatorii pentru toți.

Contextul textului este hotărâtor. Tocmai afirmațiile scoase din context pot sprijini orice și orice învățătură. La urma urmei, respectăm această regulă și la alte texte pe care le citim. Nu contează doar contextul imediat, ci, în cele din urmă, contextul întregii Sfinte Scripturi. Întrebarea este dacă interpretarea se potrivește și în imaginea de ansamblu a Bibliei.

La fel contează **contextul istoric și împrejurările** legate de timpul și locul în care a fost scris un text. Se poate citi Biblia și fără asemenea cunoștințe. Prin aceasta ea nu pierde nimic din puterea ei dumnezeiască. Dar este întotdeauna de folos să cunoaștem fundalul istoric. Aproape toate epistolele din Noul Testament au fost scrise unei anumite biserici din cauza unui prilej concret. Încercăm să reconstituim acest prilej.

Uneori este important **ce înseamnă un cuvânt în limba originală**. Căci ebraica și greaca Bibliei nu se mai vorbesc astăzi, iar noi vorbim o limbă cu totul diferită. Traducerea exactă este importantă. Dar ea este întotdeauna și o anumită interpretare. Și după cum gândește un traducător despre un lucru sau altul, aceasta îi va influența traducerea. Există destule exemple în acest sens.

În sfârșit, aici, observația că unele lucruri trebuie înțelese **literal sau cuvânt cu cuvânt**, altele însă **figurat sau ca pildă**. Poate că aceasta este valabil, în parte, și pentru relatarea creației.

3 ÎNAPOI LA ÎNCEPUT – CE A VRUT DUMNEZEU

De unde începem, dacă vrem să înțelegem ce înseamnă a fi bărbat și a fi femeie și relația lor unul cu altul? Firește: mergem la istoria creației. Ea ne oferă materialul cel mai important. În Noul Testament, Pavel este cel care se raportează de mai multe ori la acest început, atunci când critică și îndreaptă nereguli grave din Corint și Efes. El aplică relatarea creației uneori în general, dar și în mod special. **Nu este de ajuns să interpretăm această relatare a creației numai prin cuvintele lui Pavel.** Mai întâi trebuie să mergem și noi în grădina Edenului și să privim ce s-a întâmplat acolo și cum. Mai târziu ne vom întoarce la Pavel.

Să mergem la începutul istoriei omenirii. Redau textul după Biblia Elberfelder:

Geneza 1:26-28 Și Dumnezeu a zis: Să facem oameni după chipul Nostru, după asemănarea Noastră; și să stăpânească peste peștii mării și peste păsările cerului și peste vite și peste tot pământul și peste toate târătoarele care se mișcă pe pământ! Și Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, după chipul lui Dumnezeu l-a creat; bărbat și femeie i-a creat. Și Dumnezeu i-a binecuvântat și Dumnezeu le-a zis: Fiți roditori și înmulțiți-vă și umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării și peste păsările cerului și peste toate animalele care se mișcă pe pământ!

În a șasea zi a creației, după ce mai întâi au fost create animalele, omul apare pe scenă. Omul ca bărbat și femeie. *Amândouă sexele sunt numite dintr-o suflare. Amândoi sunt, fiecare în parte, dar și împreună, purtători ai chipului lui Dumnezeu. Fără deosebire. Fără ordine de rang. Fără ierarhie. Amândoi trebuie să stăpânească împreună peste creație.* Aceasta înseamnă să o administreze cu grijă și să o ocrotească. Pentru aceasta este nevoie de ambele sexe.

În ziua a șasea lumea este încă în bună rânduială și așa cum ar trebui să fie.

Există o a doua relatare, care acum se apropie, ca printr-un zoom, de evenimentul creării omului. Aceste texte străvechi ale Vechiului Testament, ale Bibliei ebraice, sunt cu adevărat tainice, poate nu tocmai ușor de înțeles pentru noi astăzi. Și aici se pune întrebarea ce este gândit literal și ce figurat.

Pentru noi, oamenii de azi, rămân întrebări deschise. Probabil că noi am fi scris relatarea altfel sau mai detaliat. Ei bine, trebuie să ne mulțumim cu ce avem. În esență totul este pentru noi de înțeles și coerent, și totodată profund. Numai Dumnezeu ne poate descoperi aceste evenimente. Chiar dacă doi oameni au fost de față, nu ei, ci Moise le-a scris mai târziu.

Din relatarea următoare se vede că Adam a fost creat primul:

Geneza 2:18-20 Și Domnul Dumnezeu a zis: Nu este bine ca omul să fie singur; îi voi face un ajutor care să-i corespundă. Și Domnul Dumnezeu a făcut din pământ toate animalele câmpului și toate păsările cerului și le-a adus la om, ca să vadă cum le va numi; și cum avea să numească omul fiecare ființă vie, așa să-i fie numele. Și omul a dat nume tuturor vitelor și păsărilor cerului și tuturor animalelor câmpului. Dar pentru Adam nu a găsit niciun ajutor care să-i corespundă.

Adam este singur. Creatorul arată limpede că niciunul dintre animale nu i se potrivește. În clipa aceasta Adam nu are nevoie de un animal de folos, nici de un câine ca prieten credincios. Nu, are nevoie de cineva care să-i corespundă. Un prieten al minții și al inimii. Un partener față în față. N-ar fi putut Dumnezeu să creeze atunci un al doilea Adam, ca să pună capăt singurătății? Dar nu un al doilea Adam îi lipsește. *Îi lipsește un ajutor. Unul care să-i corespundă. Deci un om. De aceeași putere.* Nu îi lipsește un slujitor sau un asistent. Și acesta l-ar putea ajuta. Dar nu i-ar corespunde. Acesta i-ar fi subordonat. Este vorba de a găsi un partener față în față, un om ca el. O personalitate la fel de puternică. Cu care să poată deveni una. O pereche, o completare pentru fiecare aspect al existenței lui.

Adam nu a fost creat primul pentru că trebuia să fie capul sau conducătorul. Nu, el a fost creat primul ca să cunoască și să simtă singurătatea. Aceasta este pregătirea lui pentru întâlnirea și viața împreună cu ajutorul care îi corespunde.

Textul următor, care descrie crearea femeii, este tainic, dar și plin de înțeles:

Geneza 2:21-22 Și Domnul Dumnezeu a făcut să cadă un somn adânc peste om, și el a adormit. Și a luat una din coastele lui și a închis locul ei cu carne; și Domnul Dumnezeu a zidit din coasta pe care o luase din om o femeie și a adus-o la om.

Din latura trupului lui Adam cel adormit, Dumnezeu o formează pe prima femeie. O observație despre traducere: Adam nu „a adormit” (germ. *entschlief*), căci atunci ar fi murit. Și nici nu este vorba de o coastă, ci de o parte a trupului său.

Ce învățăm din aceste câteva cuvinte? Femeia este luată din bărbat, nu formată din pământ. Ca să poată să-i corespundă. Este luată din latura lui, pentru ca apoi, ca femeie – vorbind în imagini –, să închidă din nou această latură. A fost luată din latura lui, ca să trăiască alături de el. Nu sub el, nu deasupra lui. Ca o completare care îl face întreg pe Adam și, cu siguranță – vorbind din experiența vieții –, o face întreagă și pe ea. Se naște un ajutor de același rang. Va fi o chestiune a inimii, o relație de dragoste – din latura lui s-a născut ea.

Adam și Eva nu au fost creați în același timp, pentru că atunci dependența reciprocă, unitatea și faptul de a deveni un singur trup n-ar fi putut avea această însemnătate și această adâncime.

Aș fi vrut să fiu de față în clipele acelea, când Dumnezeu i-o aduce bărbatului pe femeie, ca pe mireasă mirelui:

Geneza 2:23-25 Și omul a zis: Aceasta este acum os din oasele mele și carne din carnea mea; aceasta se va numi «bărbată» (germ. Männin), pentru că din bărbat a fost luată. De aceea va lăsa bărbatul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de soția sa, și vor fi un singur trup. Și erau amândoi goi, omul și soția lui, și nu le era rușine.

Adam este copleșit de această persoană. El strigă: În sfârșit, una ca mine! Ea îi este egală, dar este versiunea feminină a lui, „bărbata” (*Männin*). El este atât de fermecat, încât de acum înainte bărbații își vor părăsi casa ca să se lipească de soția lor. Nu invers. Aici bărbații vin la femei. Ca să devină un singur trup. Ca să devină o unitate exclusivă, în duh, suflet și trup. O părtășie a inimilor. O părtășie de căsnicie într-un legământ al căsniciei. Ca cel mai bun prieten și cea mai bună prietenă. Într-un parteneriat de aceeași valoare. O asemenea părtășie a unității poate lua naștere numai între două persoane de aceeași valoare și de același rang.

Adam își dă seama de aceasta de la prima privire. Cea care stă înaintea lui îl întâlnește la același nivel. Poate nu prin înălțimea trupului, dar cu siguranță

prin ființa ei ca persoană. Ei se cunosc cu adevărat pe ei înșiși abia când îl cunosc pe celălalt.

Amândoi se întâlnesc într-o situație neîntinată, înainte de cădere. Goliciunea lor fără rușine este ceva ce astăzi nu mai există. Cât a durat această vreme și cât au putut să se bucure de ea nu știm. Bănuiesc că a fost o vreme destul de lungă.

4 ORDINEA CREAȚIEI – DACĂ DA, CARE ANUME?

Acesta este momentul să privim mai de aproape noțiunea de *ordine a creației*. Și anume exact în acest loc: în paradis. Acolo unde păcatul încă nu s-a petrecut și unde planul și intenția lui Dumnezeu cu bărbatul și femeia încă pot fi recunoscute.

Multe surori și mulți frați folosesc această noțiune ca și cum ar spune următoarele: Adam a fost creat primul și de aceea are rolul de conducător. Cu răspunderea mai mare. Eva a fost creată ca ajutor pentru el, ca să fie la dispoziția lui. De aici se trage concluzia că femeia se supune bărbatului. În toate – așa cum o spune de altfel și Noul Testament de șapte ori. Adam ar fi capul peste Eva.

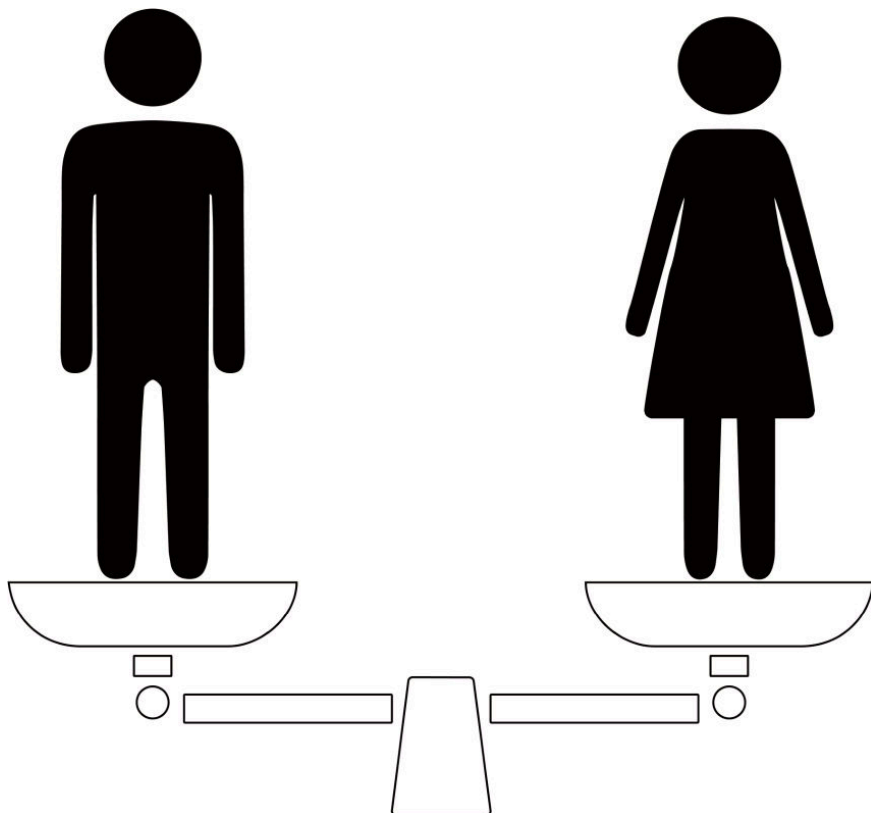
Această părere este foarte răspândită. Această interpretare a evenimentelor creației este inspirată de câteva puține afirmații ale Noului Testament, pe care le vom cerceta mai târziu.

Fiecare cititoare și fiecare cititor ar trebui să răspundă singur la această întrebare: **Dacă priviți numai textul din Geneza 1 și 2, găsiți acolo un rol de conducător al lui Adam, voit de Dumnezeu? Sau o supunere a Evei?**

În aceste texte nu există ierarhie, nici supunere, nici conducere și autoritate. Este exact opusul, așa cum am descris mai sus. A trebuit să recunosc *că supunerea femeii ca ordine a creației nu există. Deci nicio treaptă ierarhică, nicio poziție sau rol voit de Dumnezeu. Ea este introdusă în acest text prin interpretare.*

Tocmai de aceea susțin ordinea creației. Și anume pe cea de dinainte de cădere. După aceea nu mai poate fi vorba de **ordinea** creației. Din ziua căderii, ea este o **NEORDINE a creației**. **Acestei neorânduiei** nu trebuie să-i urmăim, ci să ne împotrivim ei în lumina și în puterea Evangheliei.

De altfel, noțiunea „ordinea creației” ar trebui folosită cu măsură, dacă este folosită deloc. Această noțiune vrea să prindă și să cimenteze ceva ce, în cele din urmă, este interpretarea noastră.

5 CE AVEA SĂ VINĂ – DAR DUMNEZEU NU A VRUT NICIODATĂ

Acum aruncăm o privire asupra relatării așa-numitei căderi în păcat. Șarpele o amăgește pe Eva să ia din rod, iar ea îi dă și lui Adam, care mănâncă și el. De la început menționez: din aceste fapte tragice se trage concluzia că femeia se lasă mai ușor amăgită, că aici a luat inițiativa de capul ei și nu și-a urmat soțul. Așa și în chip asemănător a fost interpretat deja de iudei, și de Părinții Bisericii, și până astăzi, și aplicat femeii ca atare.

Deși mă interesează mai ales urmările directe ale căderii, redau întregul text care relatează fiecare pas:

Geneza 3:4-6 Și șarpele i-a zis femeii: Nicidecum nu veți muri, ci Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul. Și femeia a văzut că pomul era bun de mâncat și că era o plăcere pentru ochi și că pomul era de dorit ca să dea pricepere; și a luat din rodul lui și a mâncat și a dat și soțului ei, care era lângă ea, și el a mâncat.

Adam primise de la Dumnezeu direct interdicția de a mânca din acest pom, înainte ca Eva să existe (2:17). Eva putea deci, probabil, să fi auzit-o doar de la el. Acum șarpele care vorbește reușește să o amăgească. Se pare că în prezența lui Adam, care cel târziu acum ar fi trebuit să intervină. Așa cum Eva slăbește și cade pradă ispitei și amăgirii, tot atât de slab este Adam, care ia fără împotrivire și fără un cuvânt rodul oprit de la Eva. Amândoi se poartă greșit, amândoi fac o greșeală fatală și păcătuiesc. În timp ce Eva este amăgită, Adam păcătuiește cu bună știință, fără amăgire sau înșelare, împotriva interdicției lui Dumnezeu.

Apoi Dumnezeu le iese înainte perechii de oameni și șarpelui. Toți sunt conștienți de ce s-a întâmplat. Dumnezeu îl întreabă pe fiecare personal despre ce s-a petrecut. Răspunsurile sunt grăitoare. Dumnezeu li se adresează acum celor implicați în această ordine:

Adam – Eva – șarpele – Eva – Adam.

Geneza 3:13-15 Și omul a zis: Femeia pe care mi-ai dat-o să fie lângă mine, ea mi-a dat din pom și am mâncat. Și Domnul Dumnezeu i-a zis femeii: Ce ai făcut!

Și femeia a zis: Șarpele m-a înșelat și am mâncat. Și Domnul Dumnezeu a zis șarpelui: Pentru că ai făcut lucrul acesta, blestemat să fii între toate vitele și între toate animalele câmpului! Pe pântece să te târăști și țărână să mănânci în toate zilele vieții tale. Și voi pune vrăjmășie între tine și femeie și între sămânța ta și sămânța ei; el îți va zdrobi capul și tu îi vei zdrobi călcâiul.

Adam este conștient de vina lui. Poate nici chiar așa, căci o aruncă imediat asupra Evei. Este jalnic și laș să-ți faci soția răspunzătoare ca să scapi tu însuși basma curată.¹ Ba chiar și Dumnezeu este învinuit indirect, El care îi dăruise femeia de care era atât de fericit. **El, nu ea, cunoștea porunca de la prima mână și el ar fi trebuit să-i spună Evei cu hotărâre: Nu!**

Eva își recunoaște greșeala. Ea nu îl învinuiește nici pe Adam, care nu a oprit-o, nici pe Dumnezeu, ci pe șarpe. Se desparte de el. Acesta a fost, în situația aceea fatală, singurul lucru corect. Acum era trezită și se așază împotriva acestui vrăjmaș. Altfel decât Adam, care în această discuție nu stă de partea soției lui.

Șarpele va fi pentru totdeauna blestemat din cauza acestei înșelătorii și coborât la pământ. Eva îl numește limpede pe cel care a pricinuit răul, și urmează o făgăduință minunată, a cărei însemnătate nu putea fi înțeleasă pe atunci. Sămânța ei – citiți bine, sămânța femeii, nu a unui bărbat – va zdrobi capul șarpelui.

Acum sunt numite și urmările pentru Eva și apoi pentru Adam. Citez după traducerea Zürcher (traducere germană a Bibliei), care aici este mai clară decât Elberfelder:

Geneza 3:16 Femeii i-a zis: Îți voi da multe necazuri și voi face să ai multe sarcini, cu dureri vei naște copii.

După bărbatul tău vei tânji și el va stăpâni peste tine.

În timp ce șarpele este blestemat, **femeia, în ciuda călcării poruncii, nu este lovită de niciun blestem.** Pe înțeles, aceste cuvinte de pedeapsă înseamnă următoarele:

Voi înmulți cu siguranță (1) munca ta trudnică pe câmp și (2) zămisirea ta.

Cu osteneală vei naște copii.

1. Se pare că Adam nu o privea pe Eva ca pe o subalternă, căci de una ca aceasta probabil nu s-ar fi lăsat luat prin surprindere.

Dorința ta [iubitore] [va fi] după bărbatul tău. Dar el [stăpânește răzvrătit peste sine însuși și] va vrea să stăpânească peste tine.

Necazul și truda sunt munca agriculturii. Eva suferă aici împreună cu Adam din cauza pământului blestemat. Blestemul nu îl lovește pe unul dintre ei sau pe amândoi împreună, ci *pământul*. Din cauza aceasta vor suferi amândoi.

Dar există nădejde. Căci Dumnezeu va înmulți sarcinile Evei. De aceea va exista cu siguranță sămânța care va ucide șarpele. Încă de la început strălucește harul, și femeia este cea care, în ciuda amăgirii pe care a suferit-o, stă în centru și primește făgăduința nădejdi. Nu Adam.

Dumnezeu nu schimbă anatomia femeii, ca să aibă drept pedeapsă și mai multe dureri la naștere. Ea nu a născut încă niciun copil. Truda nu privește durerile nașterii, ci agricultura.

Să ajungem acum la partea în care este vorba de relația ei cu soțul ei. Aceasta nu este o făgăduință, ci un cuvânt tragic. Pentru nenumărate femei, el deschide o istorie de suferință și asuprire, de care bărbații trebuie să se rușineze. **Nu este voia lui Dumnezeu ca bărbatul să stăpânească peste femeie, este voia păcătoasă și căzută a bărbatului. Aceasta este adevărata însemnătate a acestui cuvânt.** El nu descrie o ordine a creației care trebuie respectată. El descrie o neorânduială. Căci buna rânduială din Geneza 1 și 2 a ieșit aici din țâțâni și s-a sfărâmat.

Cine ia acest cuvânt din Biblie ca temei pentru supunerea femeii se așază de partea șarpelui. Șarpelui i s-a vestit că va fi vrăjmășie între Eva și șarpe. Șarpele a fost agresorul, care a folosit stăpânirea bărbatului și încă o folosește pentru a o discrimina pe femeie oriunde și oricum a fost posibil. Căci din femeie avea să vină biruitorul șarpelui. Trebuia deci ca femeia să fie atacată și slăbită.

Bărbatul și femeia fuseseră chemați să stăpânească împreună. Bărbatul însă avea să smulgă stăpânirea pentru sine și să-și supună femeia, ca „sex slab”, și să o facă slujitoarea lui. Noțiunea de *patriarhat* descrie în general bine care a fost, dincolo de Eden, soarta tristă a femeii. Cu puține excepții.

Relația de la început, de sprijin și putere reciprocă, de egalitate, de recunoaștere între egali și a celuilalt ca cel mai apropiat tovarăș, a devenit o relație îngrozitor de dezordonată și inegală sufletește, bazată pe putere, adesea fără dragoste. Femeia va

tânji după soțul ei și după afecțiunea, încrederea și ocrotirea lui, dar el o va domina. Este o prăbușire și o răsturnare înspăimântătoare.

Această luptă a sexelor se va arăta de acum înainte la toate nivelurile culturilor tuturor popoarelor. Ea nu poate fi vindecată decât dacă răul care a declanșat-o este apucat de rădăcină.

La sfârșit, încă o privire asupra cuvintelor de pedeapsă către Adam, care sunt cu adevărat întunecate și care, în cele din urmă, o privesc și pe femeie, care împarte cu el viața și lupta pentru existență:

Geneza 3:17-19 Și lui Adam i-a zis: Pentru că ai ascultat de glasul soției tale și ai mâncat din pomul despre care ți-am poruncit și ți-am zis: Să nu mănânci din el! – blestemat să fie pământul din cauza ta: cu trudă să mănânci din el în toate zilele vieții tale; și spini și pălămidă îți va da, și vei mânca iarba câmpului.

În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat. Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce!

Nu din cauza Evei este blestemat pământul, ci din cauza lui Adam. Păcatul lui pare să fie mai mare. Eva a fost mai degrabă o victimă, iar el un făptaș. Sămânța femeii, adică un urmaș al femeii care i-a fost dată ca ajutor, va fi un ajutor pentru el și în viitorul mai îndepărtat: sămânța ei (Isus Hristos) îl va smulge, la înviere, din țărână la viață. Într-o zi vom putea vorbi și cu Adam, dacă el va mai vrea atunci să vorbească despre aceasta.

În *relatarea căderii*, nu în *relatările creației*, este pomenită pentru prima dată superioritatea unui sex asupra celuilalt. Și aici nu este vorba de o superioritate înăscută, ci de una exercitată pe nedrept, cu putere, forță și violență, împotriva ordinii creației voite de Dumnezeu. Cuvintele Creatorului către Eva: „Vei tânji după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine” (Geneza 3:16) înseamnă că, în starea noastră omenească păcătoasă, bărbatul folosește dorința firească a femeii după el ca să o stăpânească și să o subjuge. Subjugarea femeii este într-adevăr un simptom al naturii căzute a bărbatului. Dacă viața și lucrarea lui Hristos înseamnă biruința asupra urmărilor căderii, atunci efectul asupra acestei relații sfărâmate și asupra subjugării și exploatării femeii este evident: El o va elibera și o va scoate afară. Și așa avea să se întâmple.

Bild

6 ISUS, HRISTOSUL, ȘI FEMEILE

Nu abia lucrarea de răscumpărare a Domnului Isus Hristos biruie urmările căderii. Felul în care El, cu 2000 de ani în urmă, într-un mediu iudaic și, totodată, greco-roman, se poartă cu femeile și le întâlnește este într-adevăr începutul unei ere noi pentru femei. Un asemenea bărbat nu mai existase niciodată. Ai putea avea impresia că Dumnezeu a venit în trup ca bărbat, ca să le arate celor de sex bărbătesc cum să se poarte față de femei.

El a fost Prorocul care muștra fără cicăleală și lăuda fără condescendență. Le lua în serios întrebările, nevoile și argumentele. Se purta cu ele cu totul nestânjenit și nu și-a bătut niciodată joc de feminitatea lor. Cu totul altfel decât era obiceiul în cultura de atunci, în care oamenii Îi mulțumeau lui Dumnezeu că nu s-au născut femei. Pe atunci femeia era o proprietate de care te puteai descotorosi pentru lucruri mărunte printr-o carte de despărțire. Femeile, ca și copiii, aveau o soartă grea, pe care noi, în vremurile emancipării și ale egalității în drepturi din lumea noastră occidentală, nu ne-o putem închipui. Mesia S-a îngrijit de fiicele Evei. **La El lipsește orice indiciu despre o supunere ierarhică a femeii, la fel cum lipsește orice interdicție de a vorbi, de a conduce sau de a învăța pe alții în biserică, în căsnicie sau în societate.**

O femeie a adus pe lume Cuvântul vieții. Multe femei L-au urmat, ca și cei doisprezece, și I-au slujit. L-au urmat pe drumul Său cel mai greu, spre cruce. Erau la cruce când ucenicii fugiseră de mult. Cel înviat i se arată mai întâi unei femei. Femeile de la mormântul gol devin martore ale învierii. În culturile acelea femeile nu erau socotite vrednice să fie martori în sens juridic. Isus pur și simplu desființează această discriminare.

Din lipsă de spațiu, dintre multele femei pe care le-a întâlnit Isus, privim doar trei, ca să regăsim în viața lui Isus ce am spus mai sus.

6.1 FEMEIA SAMARITEANCĂ LA FÂNTÂNA LUI IACOV

Citiți Ioan 4 și cufundați-vă în această istorisire. În arșița amiezii, când nimeni nu vine să scoată apă, numai atunci îndrăznește ea să vină la fântână. Și acolo o așteaptă Isus pe această femeie. Ca să o întâlnească, a făcut un ocol mare. Fusesse alungată de cinci bărbați, dată din mână în mână și uzată. Ca să supraviețuiască, a trebuit să se încredințeze unui al șaselea și să trăiască cu reputația ei ruinată. Pe vremea aceea un bărbat nu vorbea în public cu o femeie, cu atât mai puțin un iudeu cu o samariteancă. Dar Isus a făcut-o! El i Se descoperă acestei femei ca Mesia. Nu mai făcuse aceasta niciodată înainte. Vorbește cu ea atât de mult despre apa vieții și despre închinare, cât n-a vorbit cu nimeni altcineva despre o temă teologică. Își ia timp. Îi câștigă inima. Pentru El, Bărbatul din Nazaret, *Bărbatul de la Sihar*, ea merita aceasta.

Ea, eliberată după această întâlnire cu Dumnezeu de orice teamă și rușine, evanghelizează tot satul ei. Mulți cred. Isus și ucenicii mai rămân două zile.

Mai târziu, acești credincioși din Samaria se vor aduna în biserici de casă. Și ea, femeia, va vorbi cu siguranță în aceste adunări despre El, Bărbatul de la Sihar, despre Mesia al ei și despre întâlnirea ei unică cu El. Va transmite mai departe ce i-a spus El despre închinare. Căci biserica adunată este locul unde Tatăl este adorat. Și această femeie își va ridica cu siguranță glasul în biserică pentru a se închina. Altfel, de ce i-ar fi explicat El închinarea tocmai ei, unei femei?

O poruncă de a tăcea este dusă la absurd numai prin această istorisire.

6.2 LA PICIOARELE LUI ISUS – MARTA ȘI MARIA

Destul de cunoscută este istorisirea (Luca 10:38-42) în care Marta se plânge lui Isus că sora ei, Maria, nu o ajută în timp ce ea pregătește mâncarea pentru Isus și ucenicii Lui. Maria preferă să stea cu ucenicii la picioarele lui Isus, ca să învețe de la El. Isus o apără pe Maria și spune că acest lucru este chiar trebuincios și că ea și-a ales partea cea bună, care nu i se va lua. Ce înseamnă aceasta? Și femeile din Împărăția lui Dumnezeu trebuie să învețe ca și

bărbații. Aproape nicio femeie nu era în școlile rabinilor. Isus face altfel. Bărbatul și femeia sunt la fel de capabili să învețe și la fel de capabili să-i învețe pe alții. Și aici Isus rupe o convenție a vremii Sale, care la noi nu mai există de mult. Pavel îi scrie mai târziu lui Timotei (2 Timotei 2:2) că ce a auzit de la el în fața multor martori trebuie să încredințeze unor *oameni – femei și bărbați* – care să fie în stare să-i învețe și pe alții. Aceasta redă potrivit situația de aici: Isus încredințează învățăturile unor astfel de oameni, ucenice și ucenici, care devin astfel în stare să-i învețe mai târziu pe alții. **Aceasta contrazice, evident, o interdicție generală pentru femei de a învăța pe alții.**

În relația cu Isus, sexul nu mai joacă niciun rol. El nu căuta la fața oamenilor (Matei 22:16). Aceasta nu înseamnă că sexele sunt neutralizate, ci că amândouă sunt prețuite de Isus în aceeași măsură și fără deosebire: **Oricine face voia lui Dumnezeu, acela îmi este frate și soră!** (Marcu 3:33-35)

6.3 MARIA MAGDALENA, APOSTOLA APOSTOLILOR

Așa o numește pe Maria Magdalena părintele Bisericii Hipolit al Romei, în secolul al III-lea. De ce? Ea a fost prima pe care a întâlnit-o Isus după învierea Sa. Poate că Îl iubea mai mult decât toți ceilalți. Isus o eliberase din robia și mizeria stăpânirii demonice. De atunci Îl urmărise, împreună cu alte femei care fuseseră vindecate de El (Luca 8:2-3). El îi cunoștea inima. Și numai ea, o femeie, trebuia să trăiască această clipă unică în grădină. Și, evident, numai ei avea să-i fie dat să audă de la Isus cuvinte care întrec tot ce au auzit vreodată oamenii:

Ci du-te la frații Mei și spune-le că Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru, la Dumnezeu Meu și Dumnezeul vostru (Ioan 20:17).

Astfel ea devine trimisa, apostola pentru ucenici. Un titlu de onoare care i se potrivește, chiar dacă nu este oficial. Nu unui bărbat, nu unuia dintre cei doisprezece îi este încredințată această veste. Unei femei îi este încredințată, ca unei martore credincioase. **Oare n-o fi povestit ea și în adunări, iar și iar, despre această întâlnire?**

7 BISERICA-MIREASĂ ȘI SLUJIREA FEMEILOR

Toți credincioșii, toți cei care Îl mărturisesc pe Isus, bărbați și femei deopotrivă, sunt împreună mireasa Mielului.

În relatarea creației se vede limpede cum Adam și Eva, după voia lui Dumnezeu, nu stăpânesc unul peste altul, ci împlinesc împreună și unul lângă altul însărcinarea dată de Dumnezeu la creație. Nu există niciun fel de privilegii ale unuia față de celălalt, nici vreo îngrădire a unui sex. Așa arată o căsnicie după planul lui Dumnezeu, așa arată, în principiu, relația dintre cele două sexe în toate domeniile vieții.

Căderea a sfărâmat această imagine pentru multă vreme: echilibrul este distrus, bărbatul vrea acum – firește, cu excepții – să stăpânească peste femeie. Abia prin păcat femeia este subordonată. Ba chiar subjugată și împinsă în umbră. Viața publică îi este rezervată bărbatului. Femeia, la rândul ei, își va dezvolta strategiile ca să scoată din situația ei tot ce se poate mai bun.

Dar cum este în biserică, cum este în Împărăția lui Dumnezeu? Trebuie oare continuat acolo acest tipar păcătos al inegalității, al tensiunii și al supunerii unilaterale? În epistolele lui Pavel și Petru există cuvinte care pot fi înțelese așa, dacă vrei să le înțelegi așa. Dar să aruncăm mai întâi o privire asupra lui Pavel.

7.1 PAVEL ȘI COLABORATOARELE LUI

Două, poate trei texte biblice îl fac pe Pavel, dacă sunt înțelese superficial, să pară **dușman al femeilor**. Dacă privești cu atenție, mai degrabă opusul este adevărat. Ca și Isus, modelul său absolut, el le tratează pe femei în mod revoluționar, și anume egale în drepturi cu bărbații. El a fost un **prieten al femeilor**. Într-adevăr, el nu face deosebiri. Firescul cu care scrie despre surorile în Domnul este izbitor. Lucrarea neobositului apostol și misionar Pavel era înconjurată de multe femei și legată de ele ca într-o rețea. Ele erau implicate în misiunea lui și erau, ca verigile unui lanț, colaboratoare de

neînlocuit. Femeile nu erau ajutoare din rândul al doilea; ele se remarcă prin credințioasă și slujeau Cuvântul ca și Pavel. Am putea înșira o mulțime de asemenea femei; mă limitez la trei. În Romani 16 sunt numite 29 de persoane, dintre care cel puțin 10 sunt femei, a căror slujire și dăruire Pavel le prețuiește, mai mult decât pe cele ale bărbaților. Acolo începem.

7.1.1 Fivi – diaconiță, conducătoare și purtătoare a epistolei

Salutările din Romani 16 încep cu Fivi. Și nu fără motiv. Ea este cea care are încrederea și mijloacele de a duce la Roma poate cea mai importantă epistolă a lui Pavel. Era obiceiul ca purtătorul unei scrisori nu doar să o citească cu glas tare, ci să și răspundă la întrebări despre ea. Învățată personal de Pavel și introdusă în această epistolă, pe care el a scris-o la Corint, Fivi era în stare să îplinească această însărcinare. Ea a vizitat diferitele biserici de casă din Roma, ca să citească epistola cu glas tare și să o explice acolo unde erau întrebări.

Ea însăși era o slujitoare, o *diaconiță* a bisericii de casă din Chencrea, portul de răsărit al Corintului. Mai mult, poate că era conducătoarea acestei biserici. După traducerea germană, Pavel o numește un *sprijin, ajutor sau reazem*. De fapt, cuvântul înseamnă *conducătoare* (în greacă: *prostatis*) și indică o *poziție de conducere, de exemplu în această biserică de casă*. Este greu de imaginat că Pavel îi dă această însărcinare lui Fivi, care are o poziție de răspundere în biserică de casă din Chencrea, dar că le interzice în general femeilor să vorbească, să-i învețe pe alții și să conducă în biserică.

Pe de altă parte, nu vrem nici să citim prea mult în aceste versete, dar nu este bine nici să le interpretăm ca și cum ea ar fi împlinit doar un simplu serviciu de poștaş.

7.1.2 O pereche de soți model: Priscila și Acuila

Cea mai des pomenită *pereche de soți, Priscila și Acuila*, au fost poate cei mai vechi și mai apropiați colaboratori ai lui Pavel în lucrarea lui misionară. Deși la perechile căsătorite era numit întotdeauna mai întâi bărbatul, Noul Testament o numește pe Priscila, soția, de patru ori (din șase pomeniri) prima. De ce? Pentru că ea mergea înainte în slujire și conducea. Poate pentru

că era mai înzestrată decât soțul ei. Și totuși cei doi lucrau împreună în unitate, ca parteneri de echipă de aceeași valoare și de același rang. Fiecare cunoștea punctele tari și slabe ale celuilalt. Ca femeie, Priscila era importantă și din punct de vedere strategic, pentru că femeile erau câștigate pentru credință mai ales de femei, nu de bărbați. Amândoi, cu Priscila în frunte, l-au învățat pe Apolo (Faptele apostolilor 18:26). Învățați de Pavel însuși, pregătiți prin întrebări și răspunsuri în multe ore în care au făcut corturi împreună, amândoi erau echipați să-i învețe pe alții.

Aici trebuie pomenită în mod deosebit tocmai Priscila, o femeie. Soțul ei stătea în spatele ei, sprijinind-o, în rândul al doilea, dar fără ca prin aceasta să poată lua naștere o ierarhie. Nu ne putem închipui că Pavel ar fi dat o interdicție generală pentru femei de a-i învăța pe alții, când tocmai ea îl învăța pe Apolo și, cu siguranță, și pe mulți alții. Această pereche este un model pentru toate perechile căsătorite.

7.1.3 Iunia – apostola cu bun nume

O altă pereche misionară este cinstită de Pavel: Andronic și Iunia. Amândoi sunt numiți apostoli (Romani 16:7). Cei mai vechi interpreți ai Noului Testament, Părinții Bisericii, vorbesc despre Iunia cu mare respect. Ioan Gură de Aur (344-407 d.Hr.) scrie despre Iunia: „A fi apostol este un lucru mare. Dar a fi vestit între apostoli – gândiți-vă ce laudă mare este aceasta. Cât de mare trebuie să fi fost înțelepciunea acestei femei, ca să fie găsită vrednică de titlul de apostol.”

Lumea bisericească dominată de bărbați se împacă greu cu faptul că o femeie este numită apostolă de către apostolul Pavel. De aceea există traduceri care fac din Iunia un Iunias, adică un nume de bărbat. Ce nu are voie să fie nici nu poate să fie. Cercetarea a confirmat însă de acum în mod repetat că este vorba de un nume de femeie.

În ce sens erau cei doi apostoli rămâne deschis. Poate fuseseră trimiși de o biserică. Poate făceau o slujire apostolică de întemeiere de biserici. Sau erau apostoli în sensul că făceau parte dintre cei care Îl văzuseră pe Cel înviat și lucrau acum, în afara Palestinei, pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Și aici mă repet: **O interdicție pentru femei de a vorbi, de a învăța pe alții și de a conduce este greu de respectat pentru o apostolă.** Faptul că amândoi au fost o vreme în închisoare împreună cu Pavel îngăduie concluzia că amândoi au vestit Evanghelia, probabil și în public.

8 EXISTĂ O PORUNCĂ DE A TĂCEA PENTRU SURORI?

Când le vezi pe aceste trei femei și pe altele din jurul lui Pavel, nu-ți vine gândul că femeile trebuie să tacă în biserica de casă adunată, adică în ce numim noi astăzi serviciu divin. Nici în rest, în Noul Testament, nu există vreun semn că ar fi trebuit să fie așa sau că s-ar fi practicat așa. **Nici nu ne-ar trece prin minte că ar putea exista așa ceva.**

În afară de un scurt pasaj, care trebuie înțeles așa. Este vorba de acest text din 1 Corinteni 14:34-35:

Femeile să tacă în adunări, căci lor nu le este îngăduit să vorbească în ele, ci să fie supuse, cum zice și Legea.

Dacă voiesc să capete învățătură asupra unui lucru, să întrebe pe bărbații lor acasă; căci este rușine pentru o femeie să vorbească în biserică.

Aceasta ar putea fi înțeleasă ca o poruncă directă și lămurită a Domnului. Dar există îndoieli întemeiate în privința aceasta. Nu din cauza unei atitudini emancipatoare sau feministe, ci întemeiate pe Scriptura însăși.

În capitolul 11:5 Pavel vorbește despre femei care se roagă și prorocesc (în acord cu *Ioel 2:28 și Faptele apostolilor 2:17*). Unde fac ele aceasta? Unii spun: în adunare; alții spun: numai în afara adunării, așa cum par să confirme aceste versete 34-35 din capitolul 14. Dar la Pavel rugăciunea și prorocia au loc **mai ales** atunci când biserica se adună. *Așa descrie el lucrul acesta în capitolul 14. Acolo, pentru Pavel, este de la sine înțeles că femeile participă.* Se exprimă așa de mai multe ori.

- Versetul 5: Aș vrea ca voi *toți* să vorbiți în limbi, dar mai ales să prorociți!
- Versetul 12: căutați să (*toți*) aveți din belșug spre zidirea bisericii.
- Versetul 23: Dacă deci *toată* biserica se adună la un loc și *toți* vorbesc în limbi ...
- Versetul 26: Ce este de făcut atunci, fraților? Când *vă* adunați, *fiecare dintre voi* are o cântare, are o *învățătură*, are o descoperire, are o limbă, are o tălmăcire; toate să se facă spre zidire.

Prin „frați” (în greacă: *adelphoi*) se înțeleg frații și surorile, adică frați și surori, ca în multe alte versete pe care nu le putem limita numai la bărbați (cuvântul apare de 27 de ori în 1 Corinteni și aproape întotdeauna sunt avuți în vedere frați și surori).

- Versetul 31: Căci puteți să prorociți *toți*, *unul după altul*, pentru ca toți să învețe și toți să fie mângâiați.

Pentru orice creștin pentru care Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, contradicțiile în cuprinsul textului biblic sunt excluse. Totuși, versetele 34-35 le apar celor mai mulți cititori ca un corp străin în text. Aceasta nu are de-a face, mai întâi, cu critica biblică sau cu o atitudine greșită, ci cu bunul-simț, care sesizează aici, pe drept, o contradicție.

Cum putem rezolva această contradicție? *Având în vedere aceste versete, în care femeile se roagă și prorocesc și în care toți sunt îndemnați la aceasta, precum și descrierea slujirilor femeilor la Pavel, este imposibil să fie vorba de o poruncă universală și atemporală de a tăcea.* Cu alte cuvinte: este nevoie de o altă explicație a acestui text, care să dea un sens plauzibil și nu unul contradictoriu. Există foarte multe interpretări, sau mai bine zis încercări de explicație, pentru că cei mai mulți interpreți au recunoscut contradicția. Numesc aici câteva, ca apoi să propun o altă soluție.

8.1 CERCETAREA PROROCIILOR

Dacă femeile din Corint trebuie să-și întrebe soții acasă, aceasta înseamnă că aveau întrebări și probabil nu erau bine învățate. Le lipseau cunoștințele. Fie întrerupeau deci prea des cu întrebări în timpul adunărilor bisericii, fie aduceau contribuții care nu erau înțelepte, și aceasta într-un fel care era opusul a ceea ce Pavel numește aici *a fi supuse*. Prin aceasta deranjau și se ajungea la neorânduială, care nu se potrivește cu Dumnezeuul păcii. *N-ar fi vorba deci dacă spun ceva, ci cum și ce spuneau.*

Ar putea însemna și că femeile erau excluse de la cercetarea afirmațiilor prorocști (v. 29) ale soților lor sau ale tuturor bărbaților, deoarece în cultura de atunci era o rușine ca soțiile să-și facă de râs soții prin critică publică.

8.2 VERSETELE 34 ȘI 35 – UN CITAT?

Este posibil ca Pavel să citeze aici câțiva corinteni, ca să-i combată. Atunci n-ar fi cuvinte ale lui Pavel. Este în general recunoscut că Pavel citează în 1 Corinteni de mai multe ori, fie liber, fie cuvânt cu cuvânt, dintr-o scrisoare, în următoarele locuri: 6:12-13; 7:1; 8:1.4; 10:23; 15:12. Nu orice citat este numit întotdeauna ca atare; din context se deduce dacă este un citat. Pavel fusese informat, prin viu grai sau printr-o scrisoare, că existau bărbați care cereau o astfel de poruncă de a tăcea pentru femeile din Corint. *Asemenea cereri de tăcere existau în cultura de atunci a grecilor și romanilor.*

Trimiterea la Lege este ciudată, pentru că o poruncă de a tăcea, la fel ca o poruncă de supunere, nu există în Legea lui Moise. *Despre supunerea și tăcerea femeilor nu găsim nimic în Vechiul Testament, nici în istoria creației.* Tocmai Pavel arată limpede că Legea lui Moise nu mai este regula de viață pentru creștini, și cu atât mai puțin norma pentru felul în care se desfășoară serviciul divin. De aceea aici ar putea fi avută în vedere o interpretare sau o regulă iudaică, grecească sau romană, pe care se sprijineau unii ca aceștia, dar nu legea dumnezeiască, nici legea lui Hristos. Aceasta sprijină părerea că aici avem un citat.

Dacă este un citat, atunci Pavel reacționează în versetul 36 limpede, aproape indignat, la această cerere de nesușținut. În germană și în traducerea Bibliei acest lucru nu se vede așa. Reacția lui poate fi redată astfel: „Ce?” Sau „Prostii!” Sau „Nicidecum” să tacă femeile în adunare. *Ar fi o intervenție și o contrazicere puternică din partea lui Pavel.*

8.3 VERSETELE 34 ȘI 35 – O INSERARE ULTERIOARĂ?

Versetele sună străin și au un conținut care nu se găsește altundeva la Pavel. Între timp există indicii clare din vechii martori ai textului că aceste versete sunt o inserare a copiștilor.

Dacă am avea doar îndoieli interne, adică afirmații contradictorii sau greu de înțeles, ar trebui să așteptăm încă o lămurire. Dar acum există constatări din

manuscrise care par să confirme aceasta.

O primă bănuială întemeiată este trezită de faptul că aceste două versete stau în manuscrise, de mai multe ori, în locuri diferite. O dată acolo unde stau de obicei la noi, adică după versetul 33. **În altele însă stau după versetul 40.** Explicația cea mai simplă este aceasta: cineva le-a scris pe marginea unui codex. Următorul copist a mutat această notă marginală în textul principal și a hotărât în ce loc. Dacă ar fi fost întotdeauna același loc, nu s-ar fi observat nimic.

Această bănuială inițială este confirmată de o descoperire în importantul **Codex Vaticanus** din secolul al IV-lea. Unul dintre cele mai importante manuscrise mari ale Noului Testament. În acest text, aceste versete și câteva altele sunt într-adevăr marcate ca inserare ulterioară.

Și Codex Fuldensis din secolul al VI-lea are ambele variante, iar cea care **nu** are versetele 34 și 35 este înțeleasă ca o corectură.

Prin urmare, ambele modele după care au fost copiate cele două codice (manuscrise) nu aveau aceste versete!

Atunci nici nu vin de la Pavel. Nefiind scrise de Pavel, nu sunt nici inspirate și sunt pur și simplu greșite. Ca sămânța cea rea care a fost semănată printre cea bună și crește până astăzi. Dacă privim efectele acestor două versete, ce au pricinuit ele femeilor și câte lacrimi, certuri și despărțiri au adus aceste cuvinte, putem înțelege foarte bine bănuiala acestei teze.

Fără aceste versete, ultima secțiune din 1 Corinteni 14 devine din nou coerentă și dă un șir clar al gândirii.

Femeile care iau porunca de a tăcea în serios, literal, n-ar avea voie nici să cânte laude împreună cu ceilalți (14:15), nici să spună „Amin” (14:16). Dar ele fac aceasta și acolo unde porunca de a tăcea este înțeleasă așa. Aceasta este inconsecvent și arată cum chiar Pavel, *în această interpretare*, s-ar contrazice singur. În sinagoga iudeilor poate că așa a fost, dar nu în adunările Celui înviat.

Mi se pare tragic că bărbați au ales această interpretare a cuvântului lui Pavel, fără să țină seama de contextul capitolului, al epistolei și al Noului Testament, *în defavoarea femeilor*, și că astfel le-au obligat pe toate femeile să tacă. *Prin aceasta răpesc adunărilor multă bogăție duhovnicească, dacă nu chiar*

glasul Domnului. Căci și surorile au Duhul lui Dumnezeu și darurile Duhului. Se poate oare ca, în cea mai importantă adunare, jumătate din trupul lui Hristos să trebuiască să tacă? Sau ca Duhul să lucreze numai prin bărbați?

Am învățat să compar întotdeauna Scriptura cu Scriptura și să caut texte paralele care să sprijine și să confirme o interpretare. Există un alt text care să conțină o poruncă de a tăcea pentru femei, să o presupună indirect sau să o poruncească? Nu.

Luate împreună, există numai afirmații care arată sau lasă să se presupună, direct sau indirect, participarea femeilor. *Porunca de a tăcea este un singur text. Pe deasupra neobișnuit, astfel încât fie se referă la un fel de a vorbi nepotrivit și de aceea interzis, fie nu este de la Pavel, ca inserare nepermisă sau ca citat. Atunci n-ar fi o instrucțiune apostolică, ci exact opusul.*

Cum ajungi, cu dovezi atât de puține, să hotărăști în defavoarea surorilor și să le interzici toată viața să ia cuvântul în cea mai importantă adunare a creștinilor? Și, în același timp, să reacționezi extrem de emoțional și de agitat când ești întrebat despre această temă? Pot să-i rog sincer pe bărbații care insistă asupra acestui lucru să se pună o dată în locul surorilor? Adică să accepte, ca poruncă a Domnului, o rânduială atât de cuprinzătoare, de strictă și de inexplicabilă, ba chiar contradictorie, pornind doar de la două propoziții? Poruncile Domnului sunt de înțeles, nu ciudate și îndoielnice; ele slujesc zidirii și binelui nostru, nu desconsiderării unui sex.

Nu pot să nu pun întrebarea: **Cine are cel mai mare interes ca fiicele Evei să tacă și să li se închidă gura? Este șarpele cel vechi, care a atacat-o pe femeie încă din grădină. Dar Dumnezeu Se așază de partea femeii; sămânța ei va zdrobi capul șarpelui.**

Celor care susțin participarea surorilor la serviciul divin, prin cuvânt și cântare, prin predică sau mărturie de viață, li se reproșează uneori feminismul sau lumescul. La aceasta trebuie să răspund: în cazul foarte probabil în care aceste două versete redau o lege lumească, ce vrea să excludă femeile din viața publică și astfel le discriminează, cine este atunci lumesc în această chestiune?

Dacă femeile tac și astăzi în adunări din cauza unei porunci lumești din secolul întâi sau al doilea, care și-a făcut loc în Biblie în mod înșelător, atunci

Există o poruncă de a tăcea pentru surori?

acesta este un scandal tragic!

9 EXISTĂ O INTERDICȚIE PENTRU SURORI DE A-I ÎNVĂȚA PE ALȚII?

Având în vedere felul în care Pavel și Isus s-au purtat cu femeile, nu ne-ar trece prin minte că femeile n-ar avea voie să-i învețe pe alții. Ele fac parte dintre cei care pot aduce o învățătură în serviciul divin (1 Corinteni 14:26), care învață pe alții, ca Priscila pe Apolo (Faptele apostolilor 18:26), sau care trebuie să fie învățătoare de bine (Tit 2:3). Ele fac parte, ca și bărbații, dintre *oamenii* care transmit mai departe ce au învățat, învățându-i la rândul lor pe alții (2 Timotei 2:2). Nici darul Duhului de a învăța pe alții nu este limitat la bărbați (Romani 12:7).

Isus vrea ca femeile să-i învețe pe alții la fel ca bărbații: (Matei 28:19-20) Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh **și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit**.

Dar, ca și la interdicția de a vorbi, există un **singur** cuvânt al Scripturii care este înțeles exact în sensul că femeile nu trebuie să-i învețe pe alții și nici să conducă, respectiv să exercite autoritate. Părerile diferă dacă în aceste versete este vorba numai de serviciul divin sau dacă sunt cuprinse toate domeniile vieții. O poruncă de a tăcea în serviciul divin ar fi lămurit în această privință aproape totul: cine nu are voie să vorbească nu poate nici să-i învețe pe alții acolo.

Pasajul din 1 Timotei se referă la o situație istorică și problematică din Efes, pe care nu o cunoaștem exact. Avem doar această epistolă, adică doar o față a poveștii. Ar trebui să ținem seama de aceasta înainte de a trage concluzii dintr-o necunoaștere sau dintr-o tăcere și de a le prezenta ca porunci obligatorii pentru toate timpurile. În acest sens, epistola nu este scrisă către noi, ci pentru noi. Destinatarii, în schimb, au înțeles totul în situația lor. Ar trebui luat în considerare întregul paragraf, versetele 8-15; noi ne limităm la versetele 11-14. La sfârșitul acestui capitol urmează o redare liberă, pe înțeles, a întregului pasaj.

[1 Timotei 2:11-14] *Femeia să învețe în liniște, cu toată supunerea. Dar nu-i dau voie femeii nici să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat, ci să stea în liniște; căci Adam a fost întocmit întâi, apoi Eva; și nu Adam a fost înșelat, ci femeia a fost înșelată și a căzut în călcarea poruncii.*

Propoziția că o femeie trebuie să învețe este singura din acest pasaj la modul imperativ și, pe deasupra, revoluționară. Educația nu era accesibilă celor mai multe femei și nici nu era dorită pentru ele. Aici se află o cheie pentru aceste instrucțiuni. Femeia – și aici nu poate fi vorba decât de o anumită femeie („unei” femei) sau de un grup de femei – trebuie să învețe cu inima deschisă. Ca să nu învețe pe alții, cu o atitudine autoritară, pe baza unor cunoștințe pe jumătate sau a unor învățături false, care sunt pomenite de mai multe ori în 1 Timotei, sau să creadă că trebuie să-și învețe ele soții.

Cuvântul „a stăpâni” nu înseamnă aici nici conducere duhovnicească, nici autoritate de a învăța pe alții. Cuvântul grecesc apare o singură dată în Noul Testament și însemna în vorbirea obișnuită de atunci ceva negativ. Există alte cuvinte pe care Pavel le folosește pentru putere sau autoritate. Astfel, în epistola către Timotei el descrie o deraiere, un comportament negativ și amenințător, până la abuz. Același lucru l-ar interzice și bărbaților. Aici însă era concret o problemă a femeilor. **A învăța pe alții și a stăpâni** nu este o combinație dorită, ci una greșită, despre care nici nu știm exact ce poate să însemne. Căci care era exact problema pomenită putem doar să încercăm să reconstituim din aceste cuvinte. **Autoritatea de a învăța pe alții vine din faptul că se învață învățătura sănătoasă, dintr-un dar de a-i învăța pe alții și din acordul și sprijinul bisericii și al conducerii ei.**

Tradus mai exact, textul spune: *Nu-i dau voie acum unei femei ...* Astfel, acest text se adresează unei situații locale, care se putea schimba în bine dacă femeia își făcea temele. Tocmai îndemnul la aceste îndreptări este motivul întregii epistole, care vorbește despre mai multe persoane concrete și despre învățături false (1 Timotei 1:3-6; 1:19-20; 4:1-10; 5:13-16; 6:3-10; 6:20-21).

Pavel aduce acum, pe scurt, istoria lui Adam și a Evei. Drept comparație și exemplu. Nu ca să descrie o întâietate a lui Adam. Sau o slăbiciune ori o ispitibilitate mai mare a Evei și, prin aceasta, a tuturor femeilor, ca motiv pentru o interdicție de a învăța pe alții. Faptul că Adam a fost creat primul nu întemeiază rolul lui de conducător și, prin aceasta, o ordine a creației înainte de cădere; Pavel redă pur și simplu ordinea reală. Cu alte cuvinte: Pavel nu spune că femeile n-au voie să-i învețe pe alții pentru că Adam a fost creat primul. Cuvântul mic „căci” este în textul original *uneori, dar nu întotdeauna*, începutul unei justificări; ca și în alte locuri, el poate fi pur și simplu începutul unei comparații și al unei imagini din Vechiul Testament.

Numai destinatarii știau exact de ce Pavel îi aduce în discuție pe Adam și Eva în acest context. Socotim posibile și ușor de înțeles următoarele explicații, fără să tragem din ele concluzii de mare anvergură:

În învățăturile gnostice care circulau în Efes, istoria biblică a creației era amestecată cu elemente păgâne, mai ales cu gnoza (6:20). Acestea o înălțau pe Eva ca fiind cea dintâi și ca puterea feminină care i-a suflat lui Adam sufletul. Poate că această pomenire, cu accentul pe ordine, a servit ca îndreptare. Cultul Artemidei, care domina viața orașului Efes, cu miturile, învățăturile și practicile lui, va fi jucat un rol. Pentru biserică aceasta era o amenințare. Nu este pomenit aici, dar în Faptele apostolilor 19 avem o imagine vie. Pavel cunoștea bine primejdiile; fusese destul de mult timp în Efes.

Eva nu a fost creată doar după Adam, ci din Adam și pentru Adam, ca să fie o parteneră de ajutor, de același rang, care împărțea totul cu el. Când șarpele se apropie de ea, este înșelată, pentru că, se pare, voia să facă față singură acestei situații. În această primejdie de viață și de moarte nu se îndreaptă spre partenerul ei, ca să înfrunte împreună această provocare. Tot așa, femeile din Efes, și în cele din urmă toate femeile, nu trebuie să treacă peste partenerii lor, ci să lucreze împreună cu ei și, dacă este nevoie, să învețe de la ei.

Adam a primit porunca despre rodul oprit înainte ca Eva să existe. În acest sens, Eva trebuia să o audă de la soțul ei. Poate că Eva a fost înșelată pentru că nu ascultase destul de bine. Aceasta era o avertizare pentru unele femei din Efes să învețe și să fie înrădăcinate în învățătura Evangheliei și a Domnului nostru Isus Hristos. **Abia atunci ar putea să-i învețe pe alții, și pe bărbați.** Adam nu a fost înșelat; el cunoștea porunca de la prima mână, direct de la Dumnezeu, și a păcătuit în deplină cunoștință. Păcatul lui, cum am văzut în Geneza, nu a fost amăgirea, ci păcătuirea cu ochii deschiși, adică în deplină cunoștință și cu deplin acord.

Deoarece epistola lui Pavel urmărește combaterea învățăturii false (începând cu 1:3), de ce se citește 2:12 ca o interdicție a învățăturii corecte de către femei și nu ca o interdicție a învățăturii false de către femei?

A învăța pe alții lucruri greșite, într-un mod nepotrivit, era o problemă concretă a uneia sau mai multor femei din Efes. Este însă limpede că nici

bărbații nu trebuie să facă așa ceva. Toți cei care au învățat adevărul trebuie să-i învețe pe alții cu o atitudine de slujire.

Urmează o *redare explicativă* a textului din 1 Timotei 2:8-15. Așa aș reda pe scurt acest text dificil:

Iubite Timotei, ca să fie ținute în frâu problemele din Efes cu unii bărbați și unele femei și cu învățăturile lor false, trebuie să se întâmple următoarele: Bărbații să înceapă să se roage. Oriunde se întâlnesc. Și în public. În loc să se certe pe mituri și învățături false. Mânia și cearta împiedică rugăciunea. Rugăciunea făcută împreună duce la o viață și o conviețuire liniștită și pașnică. Cu mâinile ridicate, deschise și gata să primească, curate de ceartă și violență, să se închine împreună Dumnezeului nostru, Mântuitorul, și să mijlocească pentru toți oamenii înaintea tronului lui Dumnezeu.

Firește, și femeile trebuie să se roage, la fel ca bărbații. Este important ca femeile – mă gândesc mai ales la femeile bogate – să se arate modeste oriunde apar și sunt văzute. Podoaba lor, care atrage atenția bărbaților și a femeilor asupra lor, ca să se întreacă unele pe altele, să nu stea în pieptănături costisitoare și bătătoare la ochi, nici în bijuterii de aur și perle, nici în haine scumpe și extravagante. Femeile care Îl urmează pe Mesia nu au nevoie să se pună astfel în scenă sau să-și exercite în felul acesta influența și dominația. Există o podoabă și o influență care valorează mai mult, care este chiar respectată de toți oamenii: faptele bune.

Femeia trebuie să învețe care este adevărul Evangheliei. Dornică să învețe, atentă și setoasă de cunoaștere. În propria casă. Mai ales unora dintre aceste femei nu le îngădui acum să ducă mai departe toate aceste mituri și învățături false. Ele să nu se ridice deasupra soțului lor și să nu-l domine și să-l învețe cu aroganță. Să asculte când soții lor sau bărbații bisericii le explică învățătura sănătoasă. Căci au nevoie de aceasta, pentru că le lipsește cunoașterea, iar această neștiință pricinuiește mare pagubă când răspândesc mituri prin case.

Crearea lui Adam și a Evei este pentru aceasta exemplul cel mai potrivit. Adam a fost creat primul și el trebuia să o învețe pe Eva. El nu a fost înșelat. Dar Eva a fost înșelată și amăgită. În ispită nu s-a îndreptat spre partenerul ei. Dacă femeile nu învață de bunăvoie, vor fi înșelate ca Eva și vor deveni o

cursă pentru alții. Dacă unele femei din Efes nu învață de la soții lor, se va întâmpla la fel. Abia după ce au învățat pot să-i învețe și pe alții, și pe bărbați.

Și aceste femei să știe că vor fi păzite la nașterea de copii. În ciuda amăgirii Evei și a marilor riscuri ale nașterii. Numai Dumnezeu, Mântuitorul nostru, mântuiește, nu zeița ocrotitoare a Efesului, făcută de oameni, Artemida. De aceea să se concentreze asupra credinței, dragostei și sfințeniei. Împreună, ca pereche de soți, care, ca Adam și Eva, sunt un singur trup. Femeile să nu se teamă să aibă copii. Nimeni nu are voie să le interzică să se căsătorească. Bărbații să se stăpânească pe plan sexual și să se gândească la faptul că prea multe sarcini sunt o primejdie pentru soțiile lor.

10 PREOȚIA UNIVERSALĂ

În grădina paradisiului, Adam și Eva, în nevinovăție, înainte de cădere, sunt *împărați* care stăpânesc și *preoți* care trăiesc în prezența lui Dumnezeu. Cu El și pentru El. *A lucra și a păzi* sunt cuvinte care mai târziu au fost folosite pentru slujba preotească (Geneza 2:15).

Grădina paradisiului din Eden este o imagine a Locului Preasfânt din templu. Edenul cel nou și mai bun, adică pământul cel nou, va fi un Loc Preasfânt global, la nivelul întregii lumi. Tot pământul va fi o grădină a paradisiului. De aceea noul Ierusalim, o imagine a noii creații, are forma unui cub uriaș (Apocalipsa 21). Aceasta corespunde formei Locului Preasfânt din templu. Pământul cel nou va fi locuit de femei și bărbați, de împărați și împărătese, de preoți și preotese.

Va exista acolo o ierarhie în relația dintre bărbat și femeie? Unii spun că nu, pentru că este noua creație. Ierarhia ar fi valabilă numai pentru creația veche și căzută. Dar în biserică noua creație a început deja. Acolo acest viitor devine vizibil chiar de acum, în felul în care ne purtăm unii cu alții. De ce ar mai trebui atunci să existe în biserică o ierarhie pe care Dumnezeu nu a voit-o? **În biserica lui Isus contează numai supunerea reciprocă și de bunăvoie.**

Reforma a scos din nou la lumină acest adevăr al preoției universale. În practica bisericească însă, aceasta nu s-a reflectat deloc sau aproape deloc. Nimeni, nici chiar Biserica Catolică, nu pune la îndoială preoția universală a credincioșilor. Întrebarea este ce înseamnă practic acest adevăr pentru viața bisericii. Faptul că fiecare credincios, femeie și bărbat, este preot ar trebui să fie deja un motiv suficient pentru ca ambele sexe să poată avea în serviciul divin același rol sau aceleași slujiri. Departate de așa ceva. Preoția universală este trăită, pe de o parte, personal. Rugăciunea și părtășia cu Dumnezeu sunt o binecuvântare personală, individuală. Modelul preoției și al slujbei de jertfă legate de ea vine din Vechiul Testament, unde preotul conducea serviciul divin și aducea jertfele. **De aceea este firesc să ne gândim, în legătură cu preoția universală, și la adunarea credincioșilor, care intră împreună în Locul sfânt ceresc ca închinători.** Și care aduc împreună, la masa Domnului, altarul duhovnicesc, jertfe duhovnicești de laudă. Pot sau au voie să existe

acolo deosebiri între sexe? **Cuvântul lui Dumnezeu nu face aceste deosebiri în noul legământ. Atunci nici noi nu ar trebui să le facem.**

Numai bărbații erau preoți în vechiul legământ. Dar nu orice bărbat putea fi preot sau levit. Trebuia să te naști levit, iar ca preot trebuia să fii din familia lui Aaron. Și, pe deasupra, trebuia să fii curat din punct de vedere ritual și să nu ai niciun beteșug trupesc.

În trecut fie spus, munca preotului, ca și cea a unui măcelar, era violentă și obositoare. Tăierea animalelor era, în arșita Orientului Apropiat, o muncă la care transpirai, pe care o făceau mai bine bărbații, care sunt pur și simplu, în medie, mai puternici decât femeile. Acest fel de muncă preoțească în serviciul divin nu mai există astăzi.

Trebuie să ținem seama și de faptul că dezvoltarea unei preoții levitice speciale (bărbătești) este ea însăși un semn al eșecului lui Israel, căci ea apare abia după ce poporul a fost dus la idolatrie prin vițelul de aur (Exodul 32), împotriva căreia se ridică numai leviții (v. 26-29). **Prima intenție a lui Dumnezeu pentru poporul Său era ca toți să fie „o împărăție de preoți” (Exodul 19:6), o viziune care se împlinește acum în Hristos și prin Hristos (Apocalipsa 1:6; Evrei 13:15). Ținta lui Dumnezeu este atinsă: femeile și bărbații sunt acum preoți ai lui Dumnezeu.**

Viața noastră – nu numai a bărbaților, ci a bărbaților și a femeilor – trebuie să fie o jertfă vie pentru Dumnezeu; întreaga viață este o slujbă preoțească (Romani 12:1-2).

11 POT SUORILE SĂ FIE PREZBITERI?

Dacă nu există o poruncă generală de a tăcea și nici o interdicție generală pentru surori de a-i învăța pe alții, pot ele atunci să fie prezbiteri?

Unele biserici au prezbiteri oficiali, și fiecare membru al bisericii știe cine este prezbiter. Există biserici care vorbesc doar despre o slujire a prezbiterilor, ceea ce în principiu nu face nicio diferență când este vorba de ce anume fac ei: îi învață pe alții, ocrotesc și conduc turma, poartă de grijă, supraveghează, fac consiliere pastorală.

Fiecare este un copil al vremii sale, afară de cazul în care ar trăi cu totul izolat. Vremurile se schimbă, uneori în bine. Ce vreau să spun prin aceasta? Că epistolele Noului Testament au fost scrise într-o vreme în care patriarhatul era rânduiala de bază a societății. Femeia era socotită mai puțin capabilă și de mai mică valoare decât bărbatul și, prin urmare, nu era prezentă în viața publică. Femeile nu aveau drept de vot. Tocmai această discriminare, fie în mic, fie în mare, este cea care a intrat în lume prin cădere.

Am văzut că Isus și Pavel nu s-au adaptat spiritului vremii, ci le-au dat femeilor demnitatea pe care o au ca purtătoare ale chipului lui Dumnezeu. Totuși, apostolii și colaboratorii lor, din câte știm, au rânduit probabil numai prezbiteri bărbați. Aceasta este cât se poate de ușor de înțeles. **Ei trebuiau să înceapă cu ce exista, cu locul în care trăiau oamenii în cultura lor, și nu cu locul în care i-ai fi vrut.** Dar aceasta nu înseamnă că trebuie să rămână întotdeauna așa. Fivi din Corint (Romani 16:1) este doar o excepție care era posibilă deja pe vremea lui Pavel. Conducerea nu este în sine un lucru al bărbaților. Există chiar studii ample care arată că femeile sunt conducătoare mai bune. Nu pot să judec aceasta, dar arată în principiu limpede că nu există niciun fel de limitări mentale sau intelectuale la femei.

Dar ce spune Noul Testament? Există un indiciu important în această privință în 1 Timotei 3:1, care aproape că nu este observat:

Adevărat este cuvântul acesta: Dacă cineva râvnește la slujba de episcop (supraveghetor), dorește o lucrare frumoasă.

Acest verset vine imediat după pasajul în care era vorba de învățătura falsă și de stăpânirea unei femei. **Acest verset nu începe un pasaj nou, ci este încheierea textului din 2:8-15.** Paragrafele, numerotarea versetelor și titlurile nu existau în scrierile originale. *Versetul 1 din capitolul 3 se referă la femeia sau femeile din 2:11-15.* Nu se spune: dacă un bărbat râvnește la o astfel de slujbă. Poate tot atât de bine să însemne: dacă o femeie sau unele femei râvnesc la o astfel de slujbă. **Cuvântul „cineva” este neutru, nici masculin, nici feminin.**

Pavel voia ca femeile, înainte să-i învețe pe alții, să învețe mai întâi ele însele. Și, chiar după ce învățaseră, să nu-și însușească cu aroganță o competență de învățătoare. Atunci puteau să intre în această slujbă de episcop sau de prezbiter ori să fie chemate la ea. Cu maturitatea și competența necesare, această slujbă le era deschisă (nu numai atunci când nu erau bărbați). Pavel deschide aici ușa pentru femei și cunoștea de mult astfel de femei ca colaboratoare ale lui.

Apoi urmează calificările necesare. Din ele reiese că, firește, și bărbații trebuie să facă această slujbă. Bărbații trebuie să aibă o singură soție. Pentru femeile care voiau să fie prezbiteri era valabil același lucru. **Pronumele sunt neutre de la începutul enumerării. „Bărbatul unei singure neveste” era atunci o expresie pentru credincioșia în căsnicie, și pentru monogamie, dar nu pentru cerința ca numai bărbații să poată fi prezbiteri.**

În vremea aceea bărbații, ca *pater familias*, erau în fruntea casei. A face bine acest lucru era una dintre calificări, care se putea aplica la fel și femeilor (1 Timotei 5:14 – a-și conduce gospodăria). Pavel cere în epistolele sale toate aceste însușiri și de la femei. Nici aceste calificări, nici slujba de episcop ca atare nu sunt un lucru exclusiv al bărbaților.

Și femeile pot râvni la această lucrare frumoasă!

Despre slujba de diacon există mai puține discuții: versetul 11 arată că și femeile trebuie să fie diaconițe.

A le exclude pe femei de la conducerea bisericii înseamnă a-ți face rău ție însuși (Efeseni 5:29). Din păcate, excluderea surorilor din cercurile de conducere și din „orele fraților” a dus adesea și la faptul că în conducerea bisericilor au ajuns bărbați puțin calificați sau necalificați. Paguba care a rezultat de aici nu trebuie descrisă aici.

Duhul Sfânt le dă bărbaților și femeilor darul conducerii și al cârmuirii (1 Corinteni 12:28; Romani 12:8). Să începem să căutăm astfel de femei, să le încurajăm și să le invităm la astfel de slujiri. Un prim pas simplu ar fi ca întâlnirile de conducere să aibă loc împreună cu soțiile conducătorilor bărbați.

Dacă Petru și Pavel sunt de părere că conducerea bisericii este rezervată numai bărbaților, de ce se adresează atunci învoățăturile lor despre darurile conducerii atât bărbaților, cât și femeilor, fără să facă limpede această restricție? Învoățăturile despre darurile duhovnicești arată că, în ce privește conducerea bisericii, în noul legământ nu există nicio deosebire între bărbați și femei.

Faptul că Isus a ales doisprezece apostoli ca apostoli întemeietori ai noii Sale mișcări nu contrazice aceasta. Da, toți erau iudei, liberi și bărbați. **Dar El i-a numit într-o vreme de tranziție, înainte de inaugurarea noului legământ. După modelul celor doisprezece patriarhi, ei simbolizau restaurarea poporului lui Dumnezeu ca ucenici ai lui Isus.**

Este de netăgăduit că, după Rusalii, în era Duhului, conducătorii de biserică de mai târziu puteau fi neiudei sau robi. Faptul că cei doisprezece erau iudei și liberi nu este un argument împotriva unor astfel de conducători. Tot așa, faptul că cei doisprezece apostoli erau bărbați nu este un argument împotriva posibilității ca unii conducători de mai târziu să fie femei.

Dacă le-ar fi păsat apostolilor ca femeile să nu aibă ce căuta în slujba de conducere, ar fi spus-o. Dar nicăieri nu este măcar sugerată o excludere a femeilor.

La sfârșit, încă un cuvânt despre obiecția că toate acestea ar fi o nivelare și o desființare a deosebirilor dintre bărbat și femeie date la creație. O contrazic limpede, căci lui Adam nu i-a fost pus alături un al doilea Adam, ci o Evă. Ea are ce nu are el. Împreună se completează unul pe altul în mod complementar, fără supunere sau superioritate ierarhică ori de poziție.

Deosebirile dintre bărbat și femeie sunt de netăgăduit și nu pot fi trecute cu vederea. Cuvântul „egalitar”, adică egalitatea bărbatului și a femeii, nu prea ajută în această discuție. Aici nu este vorba de ce face ca un bărbat să fie bărbat, spre deosebire de o femeie, și invers, ci de a exclude o deosebire de rang nebiblică, prin care lucrarea femeii în biserică este îngăduită sau chiar

împiedică. **A îngrădi lucrarea femeilor înseamnă, în cele din urmă, a te împotrivi Duhului Sfânt.**

12 ACOPERIREA CAPULUI – ȘI ASTĂZI?

Așa-numita *acoperire a capului* apare în Noul Testament numai în *1 Corinteni 11:2-16*. Evident, era o temă controversată în Corint. Și aici nu cunoaștem împrejurările de la destinatarii epistolei. Corintenii vor fi înțeleș fiecare propoziție pe care o scrie Pavel despre aceasta. Încercarea mea de explicație este una dintre multe. Pentru noi rămâne un text dificil. Ca să înțelegeți aceasta, vă rog, dragă soră, dacă vă acoperiți capul, să vă lămuriți o dată singură, din acest pasaj, de ce o faceți. **De ce, unde și când vă acoperiți capul (dacă este cazul)?**

Aici este vorba de a aplica acest text al lui Pavel, care nu a fost scris către noi, ci pentru noi, și de a răspunde la întrebarea: este el obligatoriu astăzi, și dacă da, cum?

Acest pasaj este explicat adesea așa: bărbatul, respectiv soțul, este capul femeii și are rolul de conducător dat la creație. Femeia, respectiv soția, exprimă aceasta în public, când se roagă și prorocște, prin faptul că are ceva pe cap, o acoperitoare a capului (astăzi: basma, pălărie, văl etc.). Ce fel de haină este avută în vedere pentru acoperire rămâne deschis. Probabil că, la nevoie, capătul lung al hainei de deasupra era aruncat în jurul capului și peste cap.

Prima întrebare este unde este cerută acoperirea: în timpul serviciului divin sau în afara lui? Este vorba **unde** se roagă și prorocesc surorile. Într-un capitol anterior (capitolul 8) am spus că trebuie să se refere la serviciul divin, adică la locul în care bărbații și femeile se roagă și prorocesc împreună.

De obicei se presupune că Pavel le îndeamnă pe femei să se acopere pentru că ele, sau unele dintre ele, nu mai voiau. Se poate. Eu aș vedea lucrurile, pe baza versetului 10, mai degrabă invers: **Erau bărbați care cereau ca femeile să-și scoată acoperitoarea de pe cap.** Fie ca o nouă libertate creștină, fie din motive imorale, și anume ca să le poată vedea pe femeile din biserică și părul lor așa cum altfel nu era posibil sau era aproape imposibil. **De aceea Pavel le încurajează pe femei și le recunoaște tuturor femeilor dreptul (versetul 10) de a se putea acoperi.** Totuși, nu este neapărat nevoie să răspundem la întrebarea cine ce anume cerea.

Pentru aceasta ar trebui să știm ce rol avea acoperirea capului în Corintul grecesc și în Imperiul Roman pe vremea aceea. *Femeile căsătorite purtau în public întotdeauna o acoperitoare a capului, nu numai la serviciul divin.* Aceasta ținea de demnitatea lor de femei căsătorite, care nu erau la dispoziția altor bărbați. Spre deosebire de prostituate și de sclave, care nu purtau acoperitoare. Acestora din urmă le era interzis. Acoperirea, probabil un fel de vâl aruncat peste cap, era, pe de o parte, o ocrotire și, pe de altă parte, un semn al loialității față de soț. Era o demnitate socială, care se exprima prin această acoperire. **Întrebarea supunerii nu era relevantă în ce privește acoperirea capului. Femeile erau oricum supuse în această cultură antică. Acoperirea capului nu era un semn de supunere, ci de apartenență, și anume la soțul lor. Supunerea nu este tema acestui text din 1 Corinteni.** Ce era în Corint și pe atunci aproape peste tot un bun obicei social mai este și astăzi în țările islamice, dar nu mai este la noi, în Occident. *Simbolurile precum acoperitoarea capului au sens numai acolo unde societatea și cultura ei știu ce înseamnă.*

Pavel face în versetul 10 o afirmație clară, ca să rânduiască tema acoperirii capului – **luați seama: în textul original nu scrie nimic despre a avea pe cap un semn al autorității sau al puterii** (adică o acoperitoare). Tradus corect, sună așa:

De aceea femeia trebuie să aibă autoritate asupra capului ei, din pricina îngerilor.

Acest verset arată că, eventual, fusese pusă în discuție cerința că nu mai era nevoie de acoperitoare, căci Pavel spune acum: *Femeia poate hotărî singură dacă poartă o acoperitoare a capului. Și anume toate femeile din biserică. Și cele necăsătorite, eliberate, sclave și prostituate care veniseră la credință. Pavel îi dă fiecărei femei demnitatea de a se acoperi în biserică, respectiv în serviciul divin. Cine a fost găsită vrednică să judece într-o zi îngerii (1 Corinteni 6:3) poate cu siguranță să hotărască singură în această chestiune.*

Prin aceasta Pavel răspunde și la întrebarea pe care o punem noi în secolul XXI când citim acest text: fiecare femeie hotărăște singură dacă i se potrivește să se acopere. Nu soțul ei sau bărbatul din conducerea bisericii. Astăzi o acoperitoare a capului la serviciul divin produce mai degrabă nedumerire celor din afară. Aceasta ar fi exact opusul a ceea ce producea ea în Corint. O

acoperitoare a capului astăzi este, în sensul cel mai propriu al cuvântului, ieșită din timp.

Spre deosebire de adaptările culturale și legate de timp, din acest text rămâne valabil pentru totdeauna următorul lucru:

- **Cap nu are sensul de competenție, conducător sau autoritate peste cineva, ci de origine și izvor.**
- Hristos, ca cap, este originea onorabilă a bărbatului (ca și Creator al lui); bărbatul (Adam), ca cap, este originea onorabilă a femeii (Eva); iar Dumnezeu, ca cap, este originea onorabilă a lui Hristos (în întruparea Sa).
- **Bărbații și femeile se roagă și vorbesc proorocește în serviciul divin.**
- Fiecare își cinstește capul onorabil ca izvor și origine a existenței sale, mai ales într-o cultură a onoarei și a rușinii. *Rușinea și necinstea nu se raportează la Dumnezeu, ci la cultură.*
- **Deosebirea dintre bărbat și femeie trebuie să rămână vizibilă.**
- *Bărbatul și femeia depind unul de altul, se completează fără o ierarhie sau o deosebire de valoare și de rang.*
- **Slava și cinstea lui Dumnezeu stau pe primul loc. Nimic nu trebuie să abată în serviciul divin atenția de la Dumnezeu.**
- Pavel adună această temă a sexelor într-o propoziție care exprimă pe scurt egalitatea de rang, așa cum este valabilă și în biserica adunată, în serviciul divin:
- *Căci, după cum femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul este prin femeie, și toate sunt de la Dumnezeu. [1 Corinteni 11:12]*

Acest pasaj complex conține, firește, mult mai mult decât acest singur verset 10 (sau 12), care stă exact la mijlocul pasajului.

De aceea urmează, ca și la 1 Timotei 2, *redarea mea explicativă a întregului pasaj*, așa cum l-aș explica pe scurt:

Este important pentru mine ca voi, corintenilor, să fiți conștienți că originea, adică capul oricărui bărbat, este Hristosul, Mesia. Prin El a fost creat Adam și, cu el, toți bărbații. Și ca bărbați, voi îi aparțineți Lui.

Capul femeii este bărbatul. Din latura lui a fost formată Eva, ca să devină una cu el. El capul, ea trupul. Bărbatul este originea ei, și ea îi aparține lui, ca soție, ca ajutor și completare.

Această relație o vedem și la Hristos. Capul Lui este Dumnezeu. El L-a născut, când a devenit om, pe Fiul Său, care Îi este egal.

Dacă un bărbat din Corint se roagă cu glas tare sau vorbește prorocește în adunare și are capul acoperit, acest lucru este necinstitor. El își dă slavă sieși, nu lui Hristos, capul său. Căci închinătorii la idoli își acoperă capul când aduc jertfe idolilor. Neacoperit, bărbatul arată smerenie și Îi dă slavă lui Hristos cel nevăzut.

La femei este invers. Femeile care se roagă și vorbesc prorocește în adunare și nu se acoperă aduc rușine asupra capului lor. Se necinstesc pe ele însele și pe soțul lor, adică pe capul lor. Căci, cu părul despletit, atrag atenția asupra lor, în loc să o atragă asupra lui Dumnezeu și a lui Hristos.

Dacă cineva cere ca femeile să nu mai fie nevoite să se acopere, acela nu duce gândul până la capăt. Căci doar știți că o femeie neacoperită în Corint este socotită ca una tunsă și seamănă cu o femeie care se prostituează sau care umblă după întâlniri sexuale. Dacă nu se învelește sau nu se acoperă în public, atunci ar trebui, logic, să-și taie și părul sau să se radă de tot.

Știu, nu aceasta vreți să obțineți prin cererea voastră! Dar în societatea în care trăiți, aceasta ar fi urmarea! De aceea nu riscați să deveniți o piatră de poticnire pentru oamenii care vin la voi și văd cum obiceiul obișnuit al acoperirii în public este respins la voi.

Bărbații să nu se învelească în serviciul divin, în prezența lui Dumnezeu. Căci bărbatul este chipul lui Dumnezeu și strălucirea slavei Lui. Femeia este și ea chipul lui Dumnezeu, dar pe lângă aceasta este și strălucirea slavei bărbatului. Frumusețea ei este a bărbatului ei, din care a fost creată și cu care este una.

Cum a putut ea să devină slava lui? Cu siguranță nu pentru că el ar fi fost creat din ea, ci pentru că ea a fost formată din el, din latura lui. Și ea nu este slava bărbatului pentru că el ar fi fost creat pentru ea, ci invers. Ea a fost creată pentru el, pentru că el era singur și avea nevoie de ajutor.

De aceea, pentru că femeia are o asemenea valoare și este o binecuvântare atât de mare pentru bărbat, de aceea ea trebuie să hotărască singură și să dispună singură de capul ei, dacă să-l acopere. Nimeni nu are voie să-i prescrie aceasta. Nici soțul ei, nici conducătorii bisericii nu au voie să-i prescrie să nu poarte (sau să poarte) o acoperitoare a capului. Ea va judeca într-o zi chiar și pe îngeri – atunci va putea și va avea voie, desigur, să hotărască în această chestiune.

Totuși, femeia să țină seama, în independența și libertatea ei de a hotărî, că nu este neatârnată de soțul ei. Ea nu există fără bărbat și nici bărbatul nu există fără femeie. Ideea lui Dumnezeu a fost întotdeauna conviețuirea și unirea bărbatului și a femeii. În unitatea dintre cap și trup ei lucrează împreună, în acord, supuși unul altuia, completându-se.

Ce înseamnă că unul nu există fără celălalt? Aduceți-vă aminte încă o dată de crearea primei perechi de oameni. Femeia a ieșit la început din bărbat. Din latura lui. La el a fost adusă, ca să fie din nou un singur trup cu el. Dar gândiți-vă mai departe: de atunci, fiecare bărbat vine dintr-o femeie. Fără bărbat n-ar exista femeie, și fără femeie n-ar exista bărbat. Amândoi au aceeași demnitate, aceeași valoare și aceeași poziție, completarea desăvârșită în deosebirea lor. Toate acestea au fost ideea lui Dumnezeu. El este capul din care a ieșit totul.

Având în vedere aceasta, vă întreb: este cuviincios ca o femeie să se roage lui Dumnezeu în public, dar neînvelită și neacoperită? Nu – veți fi de acord –, nu este, având în vedere obiceiurile din Corint și din Imperiul Roman. Există obiceiuri și datini care pentru oameni sunt ca niște legi ale naturii. Dacă un bărbat poartă păr lung, împotriva obiceiului obișnuit, aceasta este socotită o rușine. Și aici, la femei este exact invers. Părul lung al femeilor este slava lor, podoaba lor firească, percepută ca atare. Părul lung i-a fost dat ca un văl sau o mantie care o împodobește, ca să fie slava bărbatului.

Această podoabă, care pare atât de dorită de bărbați, ea trebuie să o acopere în adunare. Acesta nu este locul în care să bată la ochi cu această slavă, la fel cum bărbatul trebuie să-și arate smerenia cu capul descoperit. Căci este vorba de cinstea și slava lui Dumnezeu și a lui Hristos.

Dacă cineva din Corint vrea să discute despre aceasta și pune la îndoială acest obicei al acoperirii capului, atunci să-și dea seama că nicăieri nu este

așa. Așa cum voi vreți să le prescrieți femeilor să nu poarte acoperitoare. Nicio biserică nu practică așa ceva; de aceea țineți-vă de ce este valabil de obicei pentru acoperirea capului, ce este onorabil și nu stârnește nimănui poticnire.

13 BĂRBATUL CA CAP – SUPUNERE UNILATERALĂ?

Nu mai puțin de șapte ori, Pavel și Petru se adresează soților ca să se supună soților lor, chiar și atunci când aceștia nu sunt credincioși și nu se poartă cu dragoste. Pe vremea aceea era cu totul normal și nimic nou ca femeile să trebuiască să se poarte așa. Soțul era stăpânul casei. El cârmuia și toți îi erau supuși: soția (soțiile), copiii, sclavii și ceilalți care locuiau în casă. Marele filozof Aristotel rânduise astfel casa în Antichitate, de sus în jos, cu o ierarhie clară. Așa se trăia, așa se dădea imperiului și societății antice stabilitate și ordine. Abaterile de la aceasta nu erau tolerate. *Acesta nu era idealul biblic, căci idealul biblic îi descrie pe bărbat și pe femeie ca parteneri de același rang, fără ierarhie. Dar așa ajunsese să fie, cum fusese prevestit după cădere (Geneza 3:16).* Tocmai peste această structură socială dă Evanghelia în tot Imperiul Roman.

De ce este accentuată atât de mult supunerea și este ea valabilă și astăzi la fel? Multe femei își trăiau rolul ca pe ceva greu de suportat și fără ieșire. Se descurcau cum puteau. Erau de cele mai multe ori mult mai tinere decât soțul lor, erau proprietatea lui, nu aveau glas, aproape nicio libertate și niciun drept. Căsătorie din dragoste nu exista! Supunerea era mai mult povară și constrângere decât bucurie. Acum, ca ucenice care Îl mărturisesc pe Isus, au intrat într-o relație vie cu Isus Hristos. Cu El trăiesc acum și pot învăța acum să le fie supuse soților lor din inimă, ca Domnului. Libertatea pe care le-o adusese Evanghelia și demnitatea pe care le-o redase ca femei nu trebuiau să devină un prilej de a se răscula împotriva soților lor. Apostolii pun mare preț ca, prin această purtare, Evanghelia să nu ajungă de rușine în societatea de atunci.

Soții, ca stăpâni ai casei, apar în această lume antică drept capul femeii. Cum am spus deja, acesta nu este idealul biblic, ci realitatea vieții, care nu este evaluată mai departe. Dar ea este definită din nou. *Căci nicăieri în Noul Testament nu li se poruncește bărbaților să cârmuiască bine sau să stăpânească cu înțelepciune. A fi cap primește, după modelul Domnului Isus Hristos, o definiție nouă (Efeseni 5:21-33): Capul, adică soțul, trebuie să-și iubească soția ca pe sine însuși, să o iubească până la jertfirea de sine. Trebuie să o hrănească și să o îngrijească.*

Când aceste cuvinte erau citite cu glas tare în biserica de casă adunată, fiecare locuitor al casei antice era vizat direct. Aceasta era deja neobișnuit. Dar nu numai atât, căci ce le cerea Pavel bărbaților era revoluționar. O astfel de purtare a soților unul față de altul, față de copii și față de sclavi a făcut din structura patriarhală a casei un fel de patriarhat al iubirii. Și astfel relația dintre bărbat și femeie a început să se apropie de ce a vrut Dumnezeu la început. Fără să atace structurile sociale de atunci. Aceasta i-ar fi făcut Evangheliei cel mai mare rău. Aceste structuri fixe ale lumii căzute sunt subminate, înmuiate și schimbate prin dragostea lui Hristos.

Același lucru era valabil pentru sclavii convertiți. Ei trebuiau să se supună stăpânilor lor. Astăzi nimănui nu i-ar trece prin minte să justifice sclavia cu aceste cuvinte ale apostolilor. Și aceasta au făcut-o creștinii până în secolul al XIX-lea. În Antichitate, sclavia era o parte fixă și vitală a societății. Pentru noi astăzi nu mai este de închipuit. Sclavia n-a fost niciodată voia lui Dumnezeu – ea disprețuiește omul. Totuși, sclavul convertit este îndemnat acum să slujească din inimă, ca și cum I-ar sluji Domnului. Tot așa, stăpânii sunt îndemnați să se poarte cu bunătate față de sclavii lor, cu atât mai mult cu cât mulți dintre ei erau acum frații lor. În Hristos nu mai erau acum nici oameni liberi, nici sclavi.

Faptul că apostolii s-au adresat rânduiei casei antice în această constelație (soț, soție, copii, sclavi) arată limpede că aceste instrucțiuni nu sunt scrise către noi, ci pentru noi. Deosebirea este că structura noastră socială de azi nu mai cunoaște sclavia și nici casa antică cu *pater familias* al ei, adică tatăl de familie care stăpânea. Bărbatul și femeia sunt egali în drepturi prin lege. Și pentru aceasta nu putem fi decât recunoscători. Astăzi există multe locuințe în comun, multe gospodării de o singură persoană și cămine de bătrâni, care atunci nu existau, și de aceea nici instrucțiunile corespunzătoare ale apostolilor.

Pavel arată limpede că nu *pater familias* este stăpânitorul casei, ci Hristos este Domnul peste toți. Toți sunt mai întâi răspunzători înaintea acestui Domn ceresc.

Ce facem acum cu aceste instrucțiuni?

O părere foarte răspândită este că supunerea femeii ar fi ancorată în ordinea creației. Dar singura ordine bună este cea de dinainte de cădere. Fără

ierarhie, fără ca bărbatul să fie cap și fără supunerea unilaterală a femeii. Abia după cadere a apărut neorânduiala în care bărbatul stăpânește peste femeie pe nedrept și fără mandat. Nu spun că aceasta a fost întotdeauna și în principiu rea, dar nimeni nu și-ar dori-o înapoi, la fel de puțin ca sclavia. Așadar, trebuie să înțelegem aceste cuvinte ale Bibliei într-adevăr și pe fundalul lor istoric.

Aceasta nu înseamnă, cum s-ar putea trage repede concluzia, că nu mai luăm în serios Cuvântul lui Dumnezeu. Dimpotrivă, dacă aceste instrucțiuni despre supunere și dragoste sunt trăite așa, atunci aceasta corespunde idealului dumnezeiesc. Dar există o cale mai bună, pe care o propun chiar Pavel și Petru. Pavel vorbește despre *supunerea reciprocă* (Efeseni 5:21) și aduce apoi relația din căsnicie ca exemplu în care ea este pusă în practică. **Într-adevăr, și soția ar trebui să-și iubească soțul, deși acest lucru este cerut în Noul Testament o singură dată. Și tot așa soțul ar trebui să se supună soției sale. Așa o spune Petru cu „Și voi, bărbaților, la fel”, când se referă în 3:7 la 3:1, unde le îndeamnă pe femei la supunere. Mai departe, el spune că toți trebuie să fim îmbrăcați strâns cu smerenie unii față de alții (1 Petru 5:5).**

Căsnicia de azi nu poate fi trăită ca în Antichitate. Unii încearcă aceasta într-o formă atenuată. **Dar dacă supunerea este întemeiată pe o ordine a creației greșit înțeleasă, aceasta nu este biblic, nici chiar atunci când funcționează bine.** Supunerea creștină (adică cea dintre frații în credință, inclusiv dintre soții și soțiile credincioși) nu este servilă și înjositoare. Ea este o cinstire smerită, loială și plină de dragoste, conlucrare și sprijin. Ca smerenia și blândețea, supunerea ar trebui să fie o trăsătură de caracter creștinească obișnuită. Și, în mod ideal, ar trebui să fie reciprocă.

Despre mine însumi am avut impresia, și am constatat aceasta și la alți bărbați, că primim fără emoție astfel de îndemnuri, ca supunere unilaterală. Doar sunt vizate femeile, nu bărbații. Le înțelegem așa cum am fost învățați și așa cum am fost noi înșine formați în bisericile noastre și, în parte, și în societate. Din păcate, aceasta arată înclinația inimilor noastre.

De ce nu ne trezim când, la prima vedere, femeile sunt îngrădite, ca să ne întrebăm cum trebuie înțelese locurile din Biblie care contează? Ne împăcăm mai ușor cu un

lucru pe care, dacă ne-ar privi pe noi, l-am pune la îndoială. Să ne lăsăm inimile schimbate și să mergem la școala lui Isus și a lui Pavel.

14 NICI PARTE BĂRBĂTEASCĂ, NICI PARTE FEMEIASCĂ

Galateni 3:28 este citat adesea când este vorba de rolurile sexelor:

[Galateni 3:26-28] Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința în Hristos Isus. Toți care ați fost botezați pentru Hristos v-ați îmbrăcat cu Hristos.

Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este bărbat și femeie (nici parte bărbătească, nici parte femeiască); fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus.

Aud adesea că Pavel vorbește aici despre mântuire, care le este deschisă fără deosebire tuturor grupurilor naționale și religioase enumerate aici și, în sfârșit, ambelor sexe. Ar fi vorba de ființa noastră în Hristos, dar nu de viața noastră reală în creația căzută. Acolo aceste deosebiri ar mai exista.

Dar ce tematizează Pavel chiar la începutul epistolei? Petru și iudeii se despărțeau de cei dintre neamuri, ca să stea la mese separate. Aceasta era problema la care se adresează Galateni 3:28. Așadar, o problemă cu totul practică a bisericii, pe care acest verset vrea să o rezolve.

Este adevărat, rămânem ce suntem, dar pentru toți se adaugă ceva care este mai mare decât ce suntem după rasă, clasă sau sex: înfierea, starea de fiu. Pavel vorbește despre statutul antic de fiu. Acesta cuprindea privilegii și demnitate, drepturi și moștenire. Pentru fiice nu era valabil. *Starea de fiu al lui Dumnezeu el le-o acordă credincioșilor, bărbaților și femeilor deopotrivă!*

În iudaism, mântuirea și ce se înțelegea prin ea în vechiul legământ erau deja accesibile grupurilor numite aici. Grecul era primit ca prozelit, cu condiția tăierii împrejur. Oameni liberi și sclavi existau, ca și bărbați și femei, în poporul Israel. *Pavel n-ar spune mare lucru nou. Această explicație din punctul de vedere al mântuirii nu este, ce-i drept, greșită, dar nu este totul.*

Este vorba de mai mult, și anume de o concepție despre om. În esență, acest verset 28 spune că toți oamenii sunt chipul lui Dumnezeu, toți au aceeași demnitate și, ca păcătoși, aceeași problemă: au nevoie de Hristos și Îl primesc pe Hristos. Cele trei perechi s-ar putea continua: bătrâni și tineri, săraci și bogați, tari și slabi, copii și părinți, oameni cu și fără dizabilități, cei curați și

cei necurați după rânduielele cultului. Pentru galateni, pe primul loc stă, de înțeles, faptul că acum iudeii și neamurile sunt toți egali și toți una în familia lui Mesia. Toți sunt fii ai lui Dumnezeu. În biserică îl întâlnim pe fiecare ca pe un fiu al lui Dumnezeu. Toate celelalte deosebiri care mai există trec pe planul al doilea și nu mai hotărăsc felul în care ne purtăm și vorbim unii cu alții.

Pavel numește aceste trei grupări pentru că, în lumea nerăscumpărată, ele stau în tensiune unele față de altele. *În biserică aceste deosebiri nu au voie să fie un prilej de conflict.* Iudeii se socoteau poporul ales al lui Dumnezeu, iar pe neamuri le priveau de sus. Fără tăiere împrejur, acestea nu puteau face parte din poporul lui Dumnezeu. Sclavii erau o proprietate care era exploatată. Nu valorau nimic, nu aveau glas și nu aveau drepturi. Femeile din vremea aceea erau și ele o proprietate și de mai mică valoare decât bărbatul. Nici ele nu aveau glas și aveau puține drepturi. *În Hristos ne întâlnim acum unii pe alții așa cum a vrut Dumnezeu întotdeauna. Toți devin, prin botez și credință, oameni care îl mărturisesc pe Hristos. Toate deosebirile sociale, etnice și ierarhice au luat sfârșit în Hristos.* În biserică nu mai sunt decât frați și surori. Acolo, sub ochii lui Dumnezeu, aceste deosebiri nu mai au voie să joace vreun rol. *Dacă femeile și bărbații au aceeași demnitate, amândoi pot face toate slujirile care există în biserică. Aceasta este o concluzie logică, chiar dacă în acest verset nu este vorba de slujiri.*

Pavel preia aici formularea „parte bărbătească și parte femeiască” din Geneza 1:27. El nu pledează pentru un fel de existență neutră din punctul de vedere al sexului. El insistă în 1 Corinteni 11 ca femeile, când se roagă sau vorbesc prorocște în serviciul divin, să apară vizibil ca femei, și ca bărbații să fie văzuți ca bărbați; Pavel poate să fi știut de diferite aspecte ale culturilor păgâne și ale practicilor lor de cult, în care sexul era ascuns intenționat sau chiar șters, dar nu despre aceasta este vorba aici.

Ordinea creației și ordinea mântuirii nu se pot contrazice. Ordinea mântuirii restabilește ordinea creației de la început, voită de Dumnezeu. În ea, bărbatul și femeia sunt de același rang. Evanghelia are efecte vindecătoare. Mai întâi în biserică, adică între oamenii credincioși. Sunt schimbări pozitive și răsturnătoare. Ea este putere spre mântuire, care poate desface structuri păcătoase vechi de mii de ani și poate schimba și salva culturi și națiuni întregi. În cele din urmă, desființarea sclaviei, democrația noastră, drepturile noastre de libertate și egalitatea în drepturi a sexelor se datorează, în parte, și

acestui cuvânt al lui Pavel. Ele și-au desfășurat efectul asupra societății de-a lungul unei vremi îndelungate. *În biserică nu ar trebui să se rămână în urmă în privința rolurilor bărbaților și femeilor.*

Deși acest verset nu vorbește despre aceste roluri, nu se poate spune că n-ar exista nicio legătură. *Acest verset este o temelie pe care surorile sunt libere să facă, fără deosebire și fără supunere unilaterală, orice slujire pentru care sunt înzestrate sau pregătite.* Pentru aceasta nu e nevoie de cote, ci de o purtare smerită și înțeleaptă unii față de alții.

Galateni 3:28 trebuie gravat în inimi. Dumnezeu nu privește la fața omului cu prejudecăți; atunci nici noi n-ar trebui să o facem (Romani 2:11; Iacov 2:1).

15 MĂRTURISIREA VINEI NOASTRE

„Frați bărbătoși” – ce înseamnă aceasta? În 1 Corinteni 16:13, Pavel le îndeamnă pe surori și pe frați să fie bărbați sau bărbătoși și tari. Aceasta nu este opusul feminității, ci al purtării fricoase. Vreau să înțeleg aici „bărbătos” astfel: noi, bărbații, trebuie să fim bărbătoși, îndrăznind să rostim față de surorile noastre în Hristos o mărturisire a vinei de mult datorată și să o facem urmată de fapte potrivite. *Noi, bărbații, ne-am arogat pentru noi dreptul exclusiv de a interpreta și, odată cu el, dreptul exclusiv de a hotărî, prin care le-am exclus pe femei din slujiri în biserică.*

Credeam că Îi aducem o slujbă lui Dumnezeu, dar am făcut exact opusul!

Dumnezeule, Iahve Elohim, Creator al bărbatului și al femeii, iartă-ne că am gândit, am cerut și am lucrat ca și cum surorile n-ar fi de același rang, ci de rang inferior. Nu un partener față în față, ci cu o treaptă sub noi.

Doamne Isuse, iartă-ne că am crezut că femeile trebuie să tacă și să se țină deoparte de viața publică.

Iartă-ne că am crezut că Tu n-ai vrea ca ele să Te vestească pe Tine și adevărul Tău în public.

Dragi surori, iertați-ne această atitudine greșită, despre care credeam că este dumnezeiască și biblică! Iertați-ne că, în unele situații, v-am făcut pe nedrept să aveți conștiința încărcată.

Iertați-ne că am discutat și am hotărât lucruri și întrebări importante fără voi. Nu v-am cerut sfatul!

Noi, bărbații, am dat greș. Am fost adesea, și fără să ne dăm seama, niște atotștiutori egoiști și dominatori. Orbi față de noi înșine. Orbi față de voi, femeile, și față de chemările și darurile voastre.

Iertați-ne acolo unde am fost lași și v-am împins pe voi înainte și ne-am bizuit pe voi, acolo unde ar fi trebuit să ne facem datoria de bărbați și să mergem înainte, iar voi pe drept ați așteptat aceasta.

Iertați-ne nepăsarea față de ce v-a fost greu și față de ce n-ați înțeles niciodată. Nu v-am întrebat niciodată cum vă este cu aceasta. Iertați-ne că nu v-am întrebat ce simțiți față de aceste atitudini și învățături discriminatoare.

Ne pare rău. Ne-am înșelat.

Fiți libere! Slujiți Domnului cu bucurie!

Vă vom sprijini – așa cum voi ne-ați sprijinit întotdeauna, în ciuda a tot ce am făcut.

16 ÎN ÎNCHEIERE

Mulți creștini pentru care Biblia este singura măsură au lămurit de mult „problema femeilor” și au deschis drumul pentru surori. În viața mea, această înțelegere a venit, din păcate, foarte târziu. Astfel, și această carte este de fapt ieșită din timp, căci ar fi trebuit să se recunoască limpede de mult că nu ne putem lipsi de slujirea surorilor în *toate* domeniile vieții bisericii. Noi, bărbații, ne facem rău numai nouă înșine dacă ne agățăm de o concepție ierarhică despre bărbat și femeie. Dar nu este niciodată prea târziu să-ți schimbi convingerile.

Întrebările tratate în această carte sunt de mult lămurite în multe locuri, iar eu vin din urmă, ca unul rămas în urmă. Bătălia a fost dată de mult. Alții au luptat pe acest front în ultimii 30 de ani. Din lucrările lor teologice am avut foarte mult de câștigat.

Vin peste biserică teme mult mai profunde. Teme care răstoarnă masiv problema sexelor sunt astăzi la ordinea zilei și sunt aduse masiv în atenția societății, ca de exemplu transsexualitatea. La acestea trebuie să avem răspunsuri ca și creștini în societatea noastră. Noi, creștinii, trebuie să susținem sus și tare că ideea lui Dumnezeu despre două sexe este genială și trebuie apărută. Dar dacă vorbim încă despre întrebarea dacă femeile au voie să vorbească și să-i învețe pe alții în biserică, atunci ne pierdem definitiv orice relevanță și nici nu vom mai fi luați în serios și ascultați în temele cu adevărat actuale.

Una dintre aceste teme actuale este transumanismul, care îl definește pe om cu totul altfel decât o face Biblia – aici este vorba de mult mai mult decât de problema sexelor. Aici se conturează înaintea ochilor noștri un alt turn Babel, care se potrivește cu imaginea vremii sfârșitului, așa cum ne-o zugrăvește Biblia.

„Să fim creștini care trăiesc înaintea acestei lumi o conviețuire plină de dragoste între bărbat și femeie în căsnicie, familie și biserică. Să fim purtători de nădejde într-o societate derutată și dezorientată, care caută modele de rol sincere și autentice. Să fim modele care se remarcă prin respect și prețuire

față de celălalt sex. Atunci, și numai atunci, oamenii de azi ne vor mai percepe și ne vor mai lua în serios.”

Gabriele Singer

Ca bărbat și femeie

Iubim, conducem, învățăm

Mai bine împreună!

Mai bine laolaltă!

Mai bine unii cu alții!

„Văd în Cuvântul lui Dumnezeu că Isus, zămislit de o femeie fără intervenția unui bărbat, nu le-a redus pe femei la tăcere, ci, dimpotrivă, le-a îndemnat să vorbească. Că a încuviințat ca o femeie să stea la picioarele Rabinului și să învețe, așa cum Pavel a stat la picioarele lui Gamaliel. Și că a lăsat o femeie să facă asupra Lui o slujbă preoțească importantă și a primit de la ea ungerea pentru îngroparea Sa. Femeile au fost ultimele la cruce și primele la mormânt. 5 dintre cele 7 «cuvinte de pe cruce» sunt mărturisite și transmise numai de femei (cu excepția soldaților romani), iar cele mai importante repere ale istoriei mântuirii au fost mărturisite numai de femei. Isus le-a întâlnit în mod intenționat pe femei după învierea Sa și le-a dat însărcinarea să le spună fraților Săi că înviase. Ce mai putea face ca să lămurească o dată

pentru totdeauna că egalitatea deplină a femeii în biserica răscumpărată este intenția inițială și neschimbătoare a lui Dumnezeu?” Christian Beese

Ca o boală incurabilă, ca o buruiiană străveche, înrădăcinată adânc și puternică și care se întinde peste tot, imaginea pe care bărbații creștini o au despre femeie este de la început un ecou al mediului lor și, din păcate, și al inimii lor. Fie trăită conștient sau inconștient, în mod grosolan, moderat sau chiar plin de dragoste, nu există totuși altă opțiune decât întoarcerea la adevărul biblic și, prin aceasta, dumnezeiesc, care singur face liber.

Hans-Jörg Ronsdorf

„Nu este un drum ușor să ajungi de la o gândire patriarhală la o gândire favorabilă femeilor. Pentru aceasta trebuie să ne reimaginăm tot ce credeam că înțelegem despre lumea noastră și felul în care funcționează ea, despre credința noastră și relația noastră cu Dumnezeu, unii cu alții și cu cosmosul nostru. Este o schimbare la fel de grea ca aceea prin care au trecut strămoșii noștri, de la o înțelegere a universului cu Pământul în centru la una cu Soarele în centru. Primii oameni de știință care au propus că Pământul se învâрте în jurul Soarelui, și nu invers, au fost excomunicați, pentru că se credea că aceasta este o amenințare la adresa puterii lui Dumnezeu. Într-un mod asemănător, este foarte greu să te desprinzi de o concepție patriarhală despre lume, în care se acceptă ca normal ca femeile să fie conduse și dominate de bărbați și ca sistemele și instituțiile să fie organizate și conduse de bărbați. O concepție despre lume a egalității în drepturi, egalitară, este o concepție care îi vede pe femei și pe bărbați într-o relație reciprocă, în care împart puterea, recunosc, încurajează și eliberează darurile celuilalt. Și se întâlnesc unii pe alții cu același respect și aceeași demnitate.” Barbara Reid

„Cine a fost cuprins de duhul Evangheliei va fi de acord că o înțelegere patriarhală a rolurilor, care le ține pe femei sub tutelă și le paralizează pentru Împărăția lui Dumnezeu, nu este doar o nedreptate, ci a adus bisericii lui Dumnezeu o pagubă nespusă. Chiar dacă aceasta nu s-a întâmplat niciodată din motive josnice, în duhul luptei pentru putere sau chiar al umilirii voite, ci destul de des din cauza unei neînțelegeri tragice a Sfintei Scripturi, acum este totuși vremea să punem cu curaj la îndoială tradițiile înjositoare și să ne întoarcem de la ele, pentru ca și femeile să-și poată pune picioarele «la loc

larg» și să trăiască în sfârșit, cu recunoștință, răscumpărarea deplină câștigată prin Isus Hristos.” Hartmut Krüger

Ignorarea fundalului cultural al textelor biblice nu duce la faptul că ne ținem de litera textelor; ci duce la faptul că litera textului biblic devine adesea, dacă nu cel mai adesea, o suprafață de proiecție a propriilor convingeri culturale ale prezentului nostru. Ce le-a fost vestit multor evanghelici ca adevăr biblic veșnic este în realitate un produs al secolelor al XIX-lea și al XX-lea. Așadar, a lupta pentru egalitatea în drepturi a femeilor în slujirea din biserică nu înseamnă a urma spiritul actual al vremii, feminismul, căci acolo este vorba de mult de cerințe mult mai largi. Acolo este vorba, de fapt, de inversarea rolurilor, așa cum au existat până în secolul al XX-lea, sau de desființarea sexului cu totul. Cum să înveți, în întrebări disputate, măcar să porți o discuție serioasă între poziții diferite, dacă timp de decenii te-ai deprins și te-ai luptat să impui mărturisiri sau convingeri dogmatice?

Thorsten Dietz

17 ALTE CĂRȚI ALE AUTORULUI

Und die Toten leben doch (Și totuși morții trăiesc), Bielefeld, 1992

Seitenwechsel – Von Adam zu Christus (Schimbare de tabără – De la Adam la Hristos), Bielefeld, 2011

Entrückung, Himmel, Ewigkeit – Ein neuer Blick auf alte Themen (Răpirea, cerul, veșnicia – O privire nouă asupra unor teme vechi), Nürnberg, 2015

Gottes Lamm, Golgota und die Ewigkeit (Mielul lui Dumnezeu, Golgota și veșnicia), Wuppertal, 2015

Fantastische Himmelwelt, Lehre und Leben der Himmelwelt im Epheserbrief (Fantastica lume cerească – Învățătura și viața lumii cerești în Epistola către Efeseni), Nürnberg, 2016

Gott spricht, Eine erklärende Übertragung der allgemeinen Briefe und der Offenbarung (Dumnezeu vorbește. – O parafrază explicativă a epistolelor generale și a Apocalipsei), Sulzberg, 2017

Epheser, nacherzählt, erklärt für heute (Epistola lui Pavel către Efeseni – repovestit, explicat, pentru azi), Sulzberg, 2018

Gods good Gospel, Gottes gutes Evangelium (Evangelia bună a lui Dumnezeu), Sulzberg, 2019

Markus, nacherzählt, erklärt für heute (Evangelia după Marcu – repovestit, explicat, pentru azi), Sulzberg, 2019

Galater, nacherzählt, erklärt für heute (Epistola lui Pavel către Galateni – repovestit, explicat, pentru azi), Sulzberg, 2020

Die Briefe des Johannes, nacherzählt, erklärt für heute (Epistolele lui Ioan – repovestit, explicat, pentru azi), Sulzberg, 2020

Frauen, vergebt uns! – Die Rolle von Frau und Mann (Femei, iertați-ne! – Despre rolul femeii și al bărbatului), Sulzberg, 2020

Ein König voller Pracht – Die gute Botschaft von Jesus, dem Messias (Un împărat plin de slavă – Vestea bună despre Isus, Mesia), Augsburg, 2022